

Effekter af aktiverings-indsatsen over for kontanthjælpsmodtagere

Brian Krogh Graversen & Hanne Weise

***Arbejdsmarkedspolitik
Arbejdspapir 02:2001***

Effekter af aktiverings- indsatsen over for kontanthjælpsmodtagere

Brian Krogh Graversen & Hanne Weise

Arbejdspapir 02:2001

Socialforskningsinstituttets arbejdspapirer indeholder foreløbige resultater af undersøgelser og forarbejder til artikler eller rapporter. Arbejdspapirer udgives i et begrænset oplag som grundlag for en faglig diskussion, der indgår som led i forskningsprocessen. Læseren bør derfor være opmærksom på, at resultater og fortolkninger i den færdige rapport eller artikel vil kunne afvige fra arbejdspapiret. Arbejdspapirer er ikke omfattet af de procedurer for kvalitetssikring og redigering, som gælder for instituttets forskningsrapporter.

Om undersøgelsen

Denne analyse af effekterne af aktiveringsindsatsen over for kontanthjælpsmodtagere er en del af en større evaluering af den aktive socialpolitik, som Socialforskningsinstituttet for tiden gennemfører på foranledning af Socialministeriet.

Datagrundlaget består af registeroplysninger fra statistikregistre i Danmarks Statistik. Det drejer sig især om oplysninger fra Statistikregistret for arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger (AMFORA) og Statistikregistret vedrørende indkomsterstøttende ydelser.

Undersøgelsen er udarbejdet af cand.oecon. Brian Krogh Graversen og cand.polit. Hanne Weise i Forskningsgruppen for Arbejdsmarkedspolitik. Kapitlerne 2, 3, 6 og 7 samt bilaget er skrevet af Brian Krogh Graversen. Resten af arbejdsrapporten er udarbejdet af de to forfattere i fællesskab. Lektor Michael Rosholm, Aarhus Universitet, har bidraget med forskellige forslag i forbindelse med opstillingen af de statistiske modeller. Sekretærarbejdet er udført af forskningssekretær Dørrit Chris Nielsen.

Undersøgelsen er finansieret af Socialministeriet.

Indhold

1. Sammenfatning	9
1.1. Indledning	9
1.2. Hovedresultater	9
2. Aktiveringsindsatsen.....	12
2.1. Deltagernes fordeling på aktiveringstyper	12
2.2. Aktiveringsforløbenes varighed.....	14
2.3. Offentlig forsøgelse før aktivering	16
3. Måling af effekter - datagrundlag og metode	17
3.1. Registerbaseret datagrundlag.....	17
3.2. Datakilder	17
3.3. Fordele og ulemper ved registerbaserede analyser	18
3.4. Analysemetode	18
3.5. Det individspecifikke konstantled (γ_i)	19
3.6. Overførselsgraden (y_{it})	20
3.7. Deltagelse i aktivering (q_{it} og D_{it})	21
3.8. Udviklingen i den generelle beskæftigelsessituation (z_{it})	23
3.9. Andre forklarende variable (X_{it}).....	25
4. Effekterne af kontanthjælpsmodtageres deltagelse i aktivering.....	27
4.1. Effekterne varierer mellem forskellige typer af aktiveringsforløb.....	27
4.2. Mindre effekter for unge skyldes bl.a. straksaktivering	28
4.3. Børn mindsker effekterne af aktivering for unge kvinder	31
4.4. Deltagernes uddannelsesniveau af mindre betydning for effekterne	35
5. Sammenligning af effekterne for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede.....	38
5.1. Kun mindre forskelle mellem effekterne af aktivering for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede	39
5.2. Kontanthjælpsmodtagere har sværere ved at finde job, når den.....	40
generelle beskæftigelsessituation forbedres.....	40
6. Udviklingen i effekterne af aktivering fra 1995 til 1998.....	42
6.1. Fremrykning af aktiveringsindsatsen har mindsket effekterne	42
6.2. Fremrykningen og de mindskede effekter er ikke nødvendigvis et.....	47
problem	47
7. Sammenligning med tidligere analyser	49
Bilag.....	51
Diverse supplerende tabeller	51
Litteratur	58

Udgivelser i Forskningsgruppen for Arbejdsmarkedspolitik siden 01.01.2000	60
<i>Arbejdspapirer</i>	60
<i>Working papers</i>	60
<i>Rapporter</i>	60

1. Sammenfatning

1.1. Indledning

Formålet med denne undersøgelse er at måle, om aktivering øger kontanthjælpsmodtagernes chance for at komme i beskæftigelse. Det belyses, hvordan forskellige typer af tilbud virker for forskellige grupper af kontanthjælpsmodtagere, og effekterne af aktivering af kontanthjælpsmodtagere sammenlignes med effekterne af tilbudene til de forsikrede ledige.

Analyserne er foretaget med baggrund i et registerbaseret datamateriale, der omfatter 10 pct. af den danske befolkning mellem 18 og 66 år. Der tages udgangspunkt i aktiveringstilbud, som er afsluttet i perioden 1995-1998. Registeroplysningerne omkring beskæftigelse er imidlertid begrænsede og relativt upræcise. I stedet for at måle hvorvidt beskæftigelsesomfanget øges efter et aktiveringstilbud, måles derfor om deltagerne modtager offentlig forsørgelse i et mindre omfang efter aktiveringsforløbets afslutning sammenlignet med omfanget inden aktiveringen.

Omfanget af offentlig forsørgelse angives i dette arbejdspapir ved et mål, der kaldes overførselsgraden. Overførselsgraden er den andel af en given periode, hvor en person modtager én eller flere af følgende indkomsterstøttende ydelser: arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp, aktiveringsydelse, revalideringsydelse, orlovsydelse, sygedagpenge (ekskl. barselsdagpenge), førtidspension, overgangsydelse og efterløn. Værdien af overførselsgraden kan ligge mellem 0 og 100. Hvis en person slet ikke modtager offentlig forsørgelse i en periode, er overførselsgraden 0, og hvis der modtages offentlig forsørgelse gennem hele perioden, er overførselsgraden lig med 100.

En stor del af de "stærkeste" blandt kontanthjælpsmodtagerne ville formentlig have fundet beskæftigelse uden at have deltaget i aktivering. Samtidigt vil visiteringen til forskellige typer af aktiveringstilbud blive foretaget med baggrund i de lediges forudsætninger, evner og motivation. I forsøg på at adskille de "rene" effekter af selve tiltaget og de effekter, der skyldes deltagerens personlige egenskaber, er der i analyserne korrigeret for det forhold, at nogle personer generelt klarer sig bedre end andre på arbejdsmarkedet. De målte effekter af de enkelte aktiveringsinstrumenter vil derfor i mindre grad være afhængige af visiteringsproceduren. Det, at eksempelvis især de relativt "stærke" ledige deltager i jobtræning på private virksomheder, betyder ikke, at effekten af dette aktiveringsinstrument bliver væsentligt overvurderet. Korrektionen betyder også, at resultaterne i mindre grad vil være påvirket af, at sammensætningen af gruppen af kontanthjælpsmodtagere ændrer sig over tiden.

1.2. Hovedresultater

Undersøgelsen viser, at:

- □ De fleste typer af aktiveringsforløb for kontanthjælpsmodtagere mindsker deltagerens afhængighed af offentlig forsørgelse. Det eneste aktiveringsinstrument, der ikke har en positiv effekt, er uddannelsesaktivering på daghøjskoler. At undervisning på en daghøjskole ikke reducerer deltagerens overførselsgrad kan hænge sammen med, at daghøjskoler ofte anvendes som indledning til et længerevarende aktiveringsforløb eller til afklaring af del-

tagernes fremtidige beskæftigelses- eller uddannelsessituation. Uddannelsesaktivering på daghøjskoler kan således evt. muliggøre, at senere aktive ringsforløb giver det størst mulige udbytte.

- □ Jobtræning i private virksomheder er det eksisterende aktiveringsinstrument, der har den største effekt. Deltagelse i denne aktiveringstype reducerer gennemsnitligt set overførselsgraden med 16 procentpoint, hvilket svarer til, at omfanget af offentlig forsørgelse mindskes med knap 2 måneder per år.
- □ Den mest udbredte form for aktivering af kontanthjælpsmodtagere er aktivering på beskæftigelsesprojekter. Deltagelse i denne aktiveringstype mindsker overførselsgraden med godt 3 procentpoint – hvilket er ca. en femtedel af effekten ved jobtræning i en privat virksomhed.
- □ Et andet aktiveringsinstrument, der benyttes ofte ved aktivering af kontanthjælpsmodtagere, er individuel jobtræning på en offentlig arbejdsplads. Denne form for aktivering reducerer deltagernes overførselsgrad med godt 6 procentpoint, hvilket svarer til ca. 3 uger per år.
- □ Effekterne af deltagelse i aktivering afhænger i høj grad af, i hvilket omfang deltagerne har været under offentlig forsørgelse op til aktiveringsforløbet. Den største reduktion af overførselsgraden efter deltagelse i aktivering sker blandt deltagere, der har haft en længerevarende periode på offentlig forsørgelse op til aktiveringsforløbet. Deltagere, der kun i meget begrænset omfang har modtaget offentlig forsørgelse før aktiveringsforløbet, har generelt en højere overførselsgrad efter deltagelsen – dvs. at de i højere grad modtager offentlig forsørgelse efter aktiveringsforløbet.
- □ Effekterne af deltagelse i aktivering er generelt væsentligt mindre for unge kontanthjælpsmodtagere under 25 år sammenlignet med kontanthjælpsmodtagere på 25 år og derover. Årsagen er dog primært, at de unge under 25 år aktiveres efter en relativ kort periode på kontanthjælp – hvilket bl.a. er en følge af, at der er særlige regler for aktivering af unge under 25 år (forhøjet til 30 år den 1. juli 1998). Tages der højde for den tidligere aktivering af unge kontanthjælpsmodtagere under 25 år, er effekterne for denne aldersgruppe faktisk lidt større end for deltagere på 25 år og derover.
- □ En af de grupper, der har mindst udbytte af deltagelse i aktivering, er enlige kontanthjælpsmodtagere under 25 år med børn. Årsagen til dette kan være, at denne gruppe har problemer med at skaffe børnepasning, og at de økonomiske incitament til at finde beskæftigelse er relativt begrænsede. Dette skyldes bl.a., at en række af ydelserne i forskellige supplerende tilskudsordninger (som fx boligstøtten) aftrappes, når indkomsten stiger. Derudover vil et job betyde udgifter til børnepasning, da den enlige ikke længere selv kan passe sine børn.
- □ Effekterne af deltagelse i aktivering synes ikke at være væsentligt forskellige for forskellige uddannelsesgrupper, og effekterne for indvandrere og efterkommere fra tredjelande ser ud til at være på niveau med effekterne for danskere.

- □ Generelt set synes der ikke at være større forskelle mellem kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede mht. effekterne af deltagelse i sammenlignelige aktiveringstyper. For de unge under 25 år er effekterne dog lidt mindre for kontanthjælpsmodtagere end dagpengeberettigede.
- ?? Effekterne af aktivering er mindsket fra 1995 til 1998. Det er især tilfældet for de unge under 25 år, hvilket bl.a. skyldes en kraftig fremrykning af aktiveringsindsatsen. Perioden på kontanthjælp eller dagpenge er således blevet væsentligt kortere, inden de unge skal deltage i et aktiveringstilbud. De mindskede effekter af deltagelse i aktivering betyder dog ikke nødvendigvis, at fremrykningen er problematisk i forhold til at skaffe de unge beskæftigelse eller få dem til at tage en ordinær uddannelse. Aktiveringstilbudene til de unge har ikke alene som formål at opkvalificere de unge, men også at gøre det mindre attraktivt at være på kontanthjælp. Fremrykningen har således i et vist omfang haft som formål at motivere de unge til hurtigere at finde beskæftigelse eller begynde en ordinær uddannelse. Andre analyser viser da også, at den særlige "ungeindsats" for dagpengeberettigede unge har medført, at de unge hurtigere forlader dagpenge systemet.

Samlet kan det konkluderes, at aktivering af kontanthjælpsmodtagere har positive effekter, der er på højde med effekterne af aktivering af dagpengemodtagere. Som for dagpengemodtagerne er det især aktivering i privat jobtræning, der har mærkbare effekter. Der synes ikke at være entydige forskelle på effekterne af at aktivere personer med forskellig køn, alder og etnisk baggrund.

2. Aktiveringsindsatsen

I denne undersøgelse måles effekterne af aktiveringsindsatsen over for kontanthjælpsmodtagere, der har afsluttet et aktiveringsforløb i perioden fra 1995 til 1998. I denne periode havde kontanthjælpsmodtagere mellem 18 og 24 år, der alene havde ledighed som problem, ret til aktivering i 6 måneder, mens alle kontanthjælpsmodtagere over 25 år havde ret til et aktiveringstilbud efter 12 måneders ledighed. Der foretages derfor en opdeling i personer over og under 25 år, ligesom der foretages en fordeling på forskellige typer af aktiveringstilbud. Desuden sammenlignes med effekter af aktivering af dagpengemodtagere. En række forhold vanskeliggør imidlertid en direkte sammenligning af aktiveringseffekterne for de to grupper. Kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede kan i et vist omfang deltage i de samme aktiveringsforanstaltninger, men reglerne for aktivering af kontanthjælpsmodtagere og forsikrede ledige er forskellige, og kommunerne og AF-systemet kan have forskellig visitationspraksis. Desuden er gruppen af aktiverede kontanthjælpsmodtagere anderledes sammensat end gruppen af de forsikrede ledige, som er i aktivering. Kontanthjælpsmodtagerne har generelt flere sociale problemer og større helbredsproblemer end de forsikrede ledige, jf. fx Bach m.fl. (1998). I udgangspunktet må man derfor forvente, at kontanthjælpsmodtagere har relativt sværere ved at komme i beskæftigelse end forsikrede ledige. I det følgende gives en kort beskrivelse af aktiveringsindsatsens sammensætning på aktiveringstyper og varighed. Desuden vises resultaterne af en summarisk måling af deltagernes forsørgelsesgrundlag før aktivering.

2.1. Deltagernes fordeling på aktiveringstyper

Aktiveringsforløbene for kontanthjælpsmodtagere adskiller sig på en række områder fra de forsikredes. Dette er illustreret i tabel 2.1, der viser, hvordan aktiveringsforløbene for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede fordeler sig på forskellige aktiveringstyper.

Det mest brugte aktiveringsinstrument blandt kontanthjælpsmodtagere er beskæftigelsesprojekter. Ca. hver tredje af de aktiverede kontanthjælpsmodtagere er deltager i et beskæftigelsesprojekt. Blandt dagpengeberettigede i aktivering er det derimod mere almindeligt at deltage i ordinær uddannelse med uddannelsesgodtgørelse. 45 pct. af de dagpengeberettigede i aktivering deltager i denne aktiveringstype.

Tabel 2.1.

Aktiveringsforløbenes fordeling på aktiveringstyper for henholdsvis kontanthjælps-modtagere og dagpengeberettigede¹, 1995-1998. Procent.

	Kontanthjælps- modtagere	Dagpenge- berettigede
<i>Aktiveringstype:</i>		
Jobtræning i en privat virksomhed	12	11
Individuel jobtræning mv. i en privat virksomhed ²	3	0
Jobtræning på en offentlig arbejdsplads	2	30
Individuel jobtræning mv. på en offentlig arbejdsplads ²	21	1
Igangsætningsydelse	2	-
Etableringsydelse	-	5
Puljejob	-	5
Aktivering i et beskæftigelsesprojekt ³	34	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på en produktionsskole ³	4	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på en daghøjskole ³	5	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på et AMU-center ³	2	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. hos anden kursus- eller uddannelsesudbyder ³	11	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb ⁴	-	4
Ordinær uddannelse med uddannelsesgodtgørelse ⁴	-	45
Ikke kategoriseret aktivering	5	0
I alt	100	100
Procentgrundlag	30.887	28.418

- 1 Det er valgt at se på aktiveringsforløb, der *afsluttes* i 1995-1998. Der medtages kun aktiveringsforløb med en varighed på mindst 1 måned og højst 5 år.
- 2 For kontanthjælpsmodtagere indeholder denne gruppe også deltagere i andre aktiveringstyper, der foregår på den pågældende type af arbejdsplads. Det drejer sig primært om delt agere i særligt aktiverende forløb.
- 3 Denne gruppe indeholder også deltagere i andre aktiveringstyper, der foregår på den pågældende type af beskæftigelsesprojekt eller uddannelsesinstitution. Det drejer sig primært om deltagere i særligt aktiverende forløb.
- 4 I modsætning til kontanthjælpsmodtagerne er det ud fra det foreliggende datamateriale ikke muligt at identificere på hvilken uddannelsesinstitutionstype, de dagpengeberettigedes uddannelsesaktivering foregår.

Kontanthjælpsmodtagere deltager i større grad end dagpengeberettigede i særligt tilrettelagte uddannelsesforløb. Godt hver femte af de aktiverede kontanthjælpsmodtagere deltager i særligt tilrettelagte uddannelsesforløb mv. på en produktionsskole, en daghøjskole, et AMU-center eller hos en anden kursus- eller uddannelsesudbyder. Blandt de dagpengeberettigede under aktivering deltager kun 4 pct. i særligt tilrettelagte uddannelsesforløb. Omvendt deltager færre kontanthjælpsmodtagere i jobtræning eller individuel jobtræning i den offentlige sektor. Mens andelen af de forsikrede, der deltager i disse aktiveringstyper er 30 pct., er andelen blandt kontanthjælpsmodtagerne 23 pct. Andelen af de aktiverede kontanthjælpsmodtagere, der er i jobtræning eller individuel jobtræning i den private sektor, er 14 pct., hvilket er lidt højere end blandt de forsikrede (11 pct.).

I perioden 1995-1998 har der været en tendens til, at en lidt større andel af de aktiverede kontanthjælpsmodtagere deltager i beskæftigelsesprojekter og særligt tilrettelagte uddannelsesforløb mv. hos en "anden kursus- eller uddannelsesudbyder". Derimod deltager færre kontanthjælpsmodtagere i jobtræning i en privat virksomhed (9 pct. i 1998 mod 15 pct. i 1995). Blandt de dagpengeberettigede er der sket mere markante forskydninger. Flere deltager i ordinær uddannelse med uddannelsesgodtgørelse og puljejob (i alt 63 pct. i 1998 mod 28 pct. i 1995), mens færre deltager i jobtræning hos private og offentlige arbejdsgivere (i alt 28 pct. i 1998 mod 63 pct. i 1995).

Det bør i øvrigt bemærkes, at puljejobordningen først blev iværksat per 1. januar 1996, og efter 1. januar 1998 var det ikke længere muligt at starte på et forløb med etablerings- eller igangsætningsydelse.

2.2. Aktiveringsforløbenes varighed

Kontanthjælpsmodtagernes aktiveringsforløb adskiller sig også ved at være kortere end aktiveringsforløbene for de dagpengeberettigede. Mens den gennemsnitlige varighed af et aktiveringsforløb for kontanthjælpsmodtagere er ca. 5 måneder, er varigheden for dagpengeberettigede ca. 8 måneder, jf. tabel 2.2.

Den gennemsnitlige varighed af aktiveringsforløbene for kontanthjælpsmodtagere er øget med knap en måned fra 1995 til 1998. Varigheden af aktiveringsforløbene for de dagpengeberettigede er til sammenligning øget fra knap 6 måneder til over 9 måneder eller en forøgelse på ca. 60 pct.

Tabel 2.2.

Aktiveringsforløbenes gennemsnitlige varighed i måneder, opdelt på aktiveringstyper, særskilt for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede¹, 1995-1998.

	Kontanthjælps- modtagere	Dagpenge- berettigede
<i>Aktiveringstype:</i>		
Jobtræning i en privat virksomhed	5	6
Individuel jobtræning mv. i en privat virksomhed ²	5	7
Jobtræning på en offentlig arbejdsplads	6	7
Individuel jobtræning mv. på en offentlig arbejdsplads ²	5	11
Igangsætningsydelse	18	-

Etableringsydelse	-	27
Puljejob	-	11
Aktivering i et beskæftigelsesprojekt ³	5	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på en produktionsskole ³	6	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på en daghøjskole ³	4	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på et AMU-center ³	4	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. hos anden kursus- eller uddannelsesudbyder ³	6	-
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb ⁴	-	4
Ordinær uddannelse med uddannelsesgodtgørelse ⁴	-	6
Ikke kategoriseret aktivering	6	11
Alle	5	8

1 Se tabel 2.1.

2 Se tabel 2.1.

3 Se tabel 2.1.

4 Se tabel 2.1.

2.3. Offentlig forsørgelse før aktivering

Gennem perioden 1995-1998 har der været en klar tendens til, at deltagerne i aktivering i mindre udstrækning har modtaget offentlig forsørgelse inden aktiveringsforløbets start, jf. tabel 2.3. Måles overførselsgraden ved den procentvise andel af en periode, i hvilken en person modtager offentlig forsørgelse, viser det sig, at der især for kontanthjælpsmodtagere under 25 år er sket et fald i den gennemsnitlige overførselsgrad inden aktiveringsforløbet. Mens kontanthjælpsmodtagere under 25 år, der afsluttede et aktiveringsforløb i 1995, havde en gennemsnitlig overførselsgrad inden aktiveringsforløbets start på godt 42, var overførselsgraden kun ca. 24 blandt de unge kontanthjælpsmodtagere, der afsluttede et aktiveringsforløb i 1998¹.

Den faldende overførselsgrad op til aktiveringsforløbets start hænger bl.a. sammen med det forhold, at der har været øget fokus på at iværksætte en tidlig aktiveringsindsats over for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede ledige, jf. fx Arbejdsministeriet (1999) og Harsløf & Graversen (2000).

Tabel 2.3.

Gennemsnitlig overførselsgrad¹ i perioden op til aktiveringsforløbets begyndelse, opdelt på afslutningsår, særskilt for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede², 1995-1998.

	Kontanthjælpsmodtagere			Dagpengeberettigede		
	Under 25 år	25 år og derover	Alle	Under 25 år	25 år og derover	Alle
<i>År, hvor aktiveringsforløbet afsluttes:</i>						
1995	42,3	76,2	62,0	44,4	62,3	61,1
1996	33,5	71,4	58,7	40,6	57,9	56,8
1997	27,0	68,7	57,4	35,4	57,8	56,2
1998	23,9	62,2	53,2	32,8	52,9	51,8
1995-1998	35,5	70,4	58,6	39,1	58,2	56,9

1 Overførselsgraden opgøres ved den procentvise andel af en periode, hvor personen har modtaget en offentlig forsørgelse. Overførselsgraden kan således løbe mellem 0 og 100. Overførselsgraden er nærmere defineret og beskrevet i kapitel 3.

2 Se tabel 2.1.

¹ Overførselsgraden er nærmere defineret og beskrevet i kapitel 3.

3. Måling af effekter - datagrundlag og metode

3.1. Registerbaseret datagrundlag

Datagrundlaget for analyserne i dette arbejdsrapport er *Statistikregistret til analyser af virksomhedernes sociale engagement*, som Socialforskningsinstituttet har oprettet til forskningsbrug i samarbejde med Danmarks Statistik. Registret er opbygget ved sammenkøring af forskellige statistikregistre, og det indeholder oplysninger om 10 pct. af den danske befolkning mellem 18 og 66 år, hvilket i 1999 svarede til ca. 350.000 personer. For hver enkelt person i registret findes der eksempelvis oplysninger om uddannelse, arbejdsløshed, bopæl, arbejdssted og familieforhold.

Organiseringen af registret er således, at det er muligt at følge hver enkelt persons "livshistorie" gennem en årrække. Hermed er det fx muligt, som det gøres i dette arbejdsrapport, at følge personer, der har deltaget i forskellige aktiveringstilbud. Dette giver mulighed for at undersøge, om disse personer klarer sig bedre på arbejdsmarkedet efter aktiveringsforløbets afslutning.

Registret opdateres løbende, således at det i hvert år består af en repræsentativ stikprøve på 10 pct. af de 18-66-årige. I øjeblikket foreligger registret for perioden 1984-1999.² De fleste personer findes i registret i alle årene. En række personer kan dog kun følges i en kortere periode. Det drejer sig om: personer, der var under 18 år i 1984; personer, der fyldte 67 år før 1999; og personer, som ikke har bopæl i Danmark i hele perioden fra 1984 til 1999. Flygtninge og indvandrere, der er kommet til Danmark efter 1984 optræder således først i registret fra det år, hvor de kom til landet.

3.2. Datakilder

Statistikregistret til analyser af virksomhedernes sociale engagement indeholder oplysninger fra følgende registre i Danmarks Statistik: *Befolkningsstatistikregistret*, *Den integrerede database for arbejdsmarkedsforskning (IDA)*, *Statistikregistret vedr. indkomsterstøttende ydelser* (benævnes ofte det sammenhængende socialstatistikregister), *Statistikregistret for arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger (AMFORA)*, *Sygehusbenyttelsesstatistikregistret* og *Sygedagpengestatistikregistret*.

Fra *Befolkningsstatistikregistret* er der oplysninger om de enkelte personers statsborgerskab og oprindelsesland. Det er desuden angivet, om der er tale om danskere, indvandrere eller efterkommere opgjort efter Danmarks Statistiks definitioner, jf. Danmarks Statistik (1997) og Pedersen (1991).

Fra *IDA* er der en lang række person-, ansættelses- og arbejdsstedsoplysninger. Af personoplysninger kan nævnes oplysninger om køn, alder, bopæl, familieforhold, uddannelse, a-kasse, arbejdsstilling og erhvervserfaring. Ansættelsesoplysningerne omfatter bl.a. oplysninger om branche, stillingsbetegnelse, tilknytning til arbejdssted, anciennitet og lønoplysninger. Endelig

² Registret er ikke fuldt opdateret for 1999, da en række oplysninger fra Statistikregistret for arbejdsmarkedsforskning (IDA) endnu ikke er tilgængelige.

omfatter arbejdsstedsoplysningerne bl.a. oplysninger om antal ansatte, beskæftigelsesudvikling, personaleomsætning og personalesammensætning.

Fra *Statistikregistret vedr. indkomsterstøttende ydelser* findes der oplysninger om modtagelse af en række forskellige typer af sociale ydelser. Det drejer sig bl.a. om arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge, pension, efterløn og ydelser, der modtages i forbindelse med aktivering. Oplysningerne findes på månedsniveau, således at det inden for hver måned er muligt at afgøre, hvor mange dage en given ydelse er modtaget.

Fra *AMFORA*, der indeholder oplysninger om deltagelse i arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger, er der bl.a. oplysninger om de enkelte aktiviteter start- og sluttidspunkt, foranstaltningstype (angiver, om der er tale om fx jobtræning, orlov til uddannelsesorlov eller efterløn) og stedtype (angiver, hvor aktiviteten foregår). I de tilfælde hvor aktiviteterne er gennemført i forbindelse med kommunal aktivering, er det desuden oplyst hvilken kommune, der har stået for aktiviteten.

Fra *Sygehusbenyttelsesstatistikregistret* findes der bl.a. oplysninger omkring antallet af modtagne ydelser hos læger og speciallæger, antallet af udskrivelser og sengedage på sygehuse samt den dominerende diagnose.

Fra *Sygedagpengestatistikregistret* indgår oplysninger om sygedagpengesager. Der er oplysninger om sagernes art (bl.a. findes der en angivelse af, om det er barsels- eller sygedagpengesager), varighed, årsag til sagernes ophør og størrelsen af de udbetalte dagpengebeløb.

3.3. Fordele og ulemper ved registerbaserede analyser

Én af de klare fordele ved registerbaserede analyser er, at det er muligt at inddrage et bredt udsnit af befolkningen i analyserne med en forholdsvis begrænset ressourceindsats. Endvidere vil historiske oplysninger normalt være registreret med betydelig større sikkerhed i registrene, end det ville kunne forventes, hvis disse oplysninger skulle indhentes via spørgeskemaer eller interview med enkelte personer. Registeranalyserne har som andre metoder også sine begrænsninger. Mange registre er etableret med et administrativt formål for øje. Derfor indeholder de ikke nødvendigvis alle de oplysninger, der måtte være relevante i et givet projekt. Det kan være oplysninger om holdninger, intentioner og forventninger, som ikke findes i de administrative registre. Er oplysninger om sådanne forhold relevante, må registeranalyserne kombineres med andre undersøgelsesmetoder.

3.4. Analysemetode

Analyserne tager udgangspunkt i den gruppe af personer, som har afsluttet et aktiveringsforløb i perioden 1995-1998.³ Disse personers beskæftigelsessituation følges fra 1992 til 1999, hvis det er muligt. Da de aktiverede kontanthjælpsmodtagere gennemsnitligt set er relativt unge,

³ Det er valgt at afgrænse analyserne til aktiveringsforløb med en varighed på mindst 1 måned og højst 5 år. Meget korte aktiveringsforløb må forventes at have begrænset betydning for, hvordan deltagerne klarer sig på arbejdsmarkedet efterfølgende. For de meget lange aktiveringsforløbs vedkommende er der formentlig i de fleste tilfælde tale om fejlregistreringer.

indgår en stor andel af denne gruppe ikke i registret i hele den betragtede periode. Det er derfor valgt at arbejde med ubalancerede data, hvor der ikke er krav om, at personerne indgår i datamaterialet i hele perioden 1992-1999. For at kunne sammenligne de aktiveredes beskæftigelsessituation før og efter aktiveringsforløbet på en rimelig måde stilles der dog et krav om, at personerne findes i registret i mindst 3 år før og 1 år efter det år, hvor aktiveringsforløbet er afsluttet. Der arbejdes med kvartalsdata i analyserne, og de enkelte personer vil således – givet de ovenstående forudsætninger – indgå i analyserne over en periode på mellem 20 og 32 kvartaler.⁴

I analyserne af hvordan deltagelse i aktivering påvirker deltagernes fremtidige beskæftigelsessituation, er det valgt at benytte fixed effect metoden. Metoden har tidligere været anvendt på danske data af bl.a. Ingerslev (1992, 1995), Jensen m.fl. (1993), Weise & Brogaard (1997) og Langager (1997). En af fordelene ved fixed effect metoden er, at det, når en række forudsætninger er opfyldt, jf. Heckman & Robb (1985), er muligt at måle effekten af aktiveringsforløbene uden at inddrage en kontrolgruppe, som ikke har deltaget i aktivering.

Den anvendte statistiske model tager udgangspunkt i følgende resultatligning,

$$(1) y_{it} = \alpha_i + \beta X_{it} + \gamma q_{it} + \delta D_{it} + \epsilon_{it}$$

som beskriver overførselsgraden, y_{it} , for person i på tidspunkt t . Overførselsgraden (som er den andel af en given periode, hvor en person er uden for beskæftigelse eller ordinær uddannelse) antages at afhænge af et individspecifikt konstantled, α_i , en række personlige observerbare karakteristika, X_{it} , igangværende aktivering, q_{it} , afsluttede aktiveringstilbud, D_{it} , overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år), z_t , og et uobserverbart restled, ϵ_{it} .⁵ X_{it} og D_{it} er vektorer og indeholder altså et sæt af variable. I de statistiske analyser er vi især interesseret i at bestemme effekten af afsluttede aktiveringstilbud. Det er således estimationen af δ , der har den primære interesse.

De enkelte variable i modellen beskrives nærmere i det følgende.

3.5. Det individspecifikke konstantled (α_i)

Baggrunden for at inddrage det individspecifikke konstantled er, at uobserverbare forhold som fx evner og motivation kan tænkes at spille en væsentlig rolle for, i hvilket omfang en person er uden for beskæftigelse. Samvarierer man denne uobserverbare heterogenitet med nogle af modellens forklarende variable på en systematisk måde, kan anvendelse af en traditionel line-

⁴ Et krav om, at personerne skal indgå i registret i hele analyseperioden, ville mindske antallet af personer i analyserne med 15 pct. Antallet af kvartalsopdelte observationer ville dog "kun" blive mindsket med 12 pct., da en del af personerne ikke følges i hele perioden 1992-1999. Analyseresultaterne påvirkes i et vist omfang af, hvordan den population, der indgår i analyserne, afgrænses. Da det især er unge, der sorteres fra ved et krav om, at personerne indgår i datamaterialet i hele perioden 1992-1999, medfører et sådant krav, at effekterne af deltagelse i aktivering bliver lidt mindre, jf. diskussionen af estimationsresultaterne i kapitel 4.

⁵ Overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år) er naturligvis den samme for alle individer i , dvs. at $z_t = z_i$. Men da der benyttes ubalancerede data, hvor ikke alle individer findes i datamaterialet i hele den betragtede tidsperiode, er det valgt at fastholde notationen z_{it} . I relation (2) afhænger individgennemsnittet $\bar{z}_i$ således af, hvilke år personen indgår i datamaterialet.

ær regressionsmodel (med ét fælles konstantled) imidlertid give "skæve" estimater af koefficienterne i (1).

Det individuelle uobserverbare led, η_i , kan fx samvariere systematisk med dummyvariablene for afsluttede aktiveringstilbud, D_{it} , fordi visiteringen af de ledige til forskellige typer af aktivering bl.a. afhænger af de uobserverbare forhold, der har betydning for, hvordan de ledige klarer sig på arbejdsmarkedet. Hvis det eksempelvis især er de relativt "stærke" ledige (med en lav værdi af η_i), der deltager i jobtræning på private virksomheder, vil effekten af dette aktiveringsinstrument blive overvurderet.

For at undgå den meget beregningskrævende estimation af alle de individspecifikke konstantled transformeres modellen ved at fratrække individgennemsnittet for den periode, som dataene dækker, fra både højre og venstre side af ligningen i (1). Derved fås følgende relation:

$$(2) \quad y_{it} - y_i^g = \eta_i(X_{it} - X_i^g) + \alpha(q_{it} - q_i^g) + \beta(D_{it} - D_i^g) + \gamma(z_{it} - z_i^g) + (e_{it} - e_i^g)$$

hvor y_i^g , X_i^g , q_i^g , D_i^g og z_i^g er individgennemsnit for variablene y_{it} , X_{it} , q_{it} , D_{it} , og z_{it} . e_i^g er lig med 0, da det uobserverbare restled, e_{it} , antages at have middelværdien 0.

Som det ses, indgår det uobserverbare individspecifikke konstantled ikke i (2), og der kan opnås estimater for modellens koefficienter ved anvendelse af en traditionel regressionsmodel uden de ovennævnte problemer med "skæve" estimater. En mindre heldig konsekvens af modeltransformationen er, at statusvariable, som ikke varierer over tiden (fx køn, uddannelse og etnisk oprindelse), forsvinder fra modellen. Der kan derved ikke opnås estimater for koefficienterne til disse variable.

3.6. Overførselsgraden (y_{it})

Tidligere undersøgelser omkring effekterne af aktivering har typisk benyttet ledighedsgraden (evt. kombineret med oplysninger om aktivering) som den afhængige variabel. Ledighedsgraden er imidlertid for en stor del af kontanthjælpsmodtagerne et dårligt mål for, hvordan de klarer sig efter endt aktivering, da mange kontanthjælpsmodtagere har en meget løs tilknytning til arbejdsmarkedet og ofte ikke er tilmeldt Arbejdsformidlingen som jobsøgende. I det traditionelle mål for ledighedsgraden indgår således kun ledighed, der er registreret hos AF.

At en aktiveret kontanthjælpsmodtager efter endt aktivering har en relativt lav ledighedsgrad behøver ikke at være udtryk for, at den pågældende person har fundet beskæftigelse. Den lave ledighedsgrad kan også skyldes, at personen modtager kontanthjælp uden at være tilmeldt AF⁶, eller at personen er overgået til fx førtidspension, revalidering, overgangsydelse eller efterløn.

I denne undersøgelse benyttes derfor i stedet for ledighedsgraden et mål for omfanget af offentlig forsørgelse. Overførselsgraden, y_{it} , angiver således, i hvilket omfang en person modtager offentlig forsørgelse i løbet af et givet kvartal. Mere konkret er der taget udgangspunkt i oplysninger omkring modtagelse af arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp, aktiveringsydelse,

⁶ Kun personer med problemer ud over ledighed kan modtage kontanthjælp uden at være tilmeldt AF som ledige.

orlovsydelser, revalideringsydelser, sygedagpenge (ekskl. barselsdagpenge), førtidspension, overgangsydelse og efterløn. For hver måned er det opgjort, hvor mange dage en given person har modtaget hver af de ovennævnte indkomsterstättende ydelser.

Ud fra disse månedsfordelte oplysninger bestemmes det, hvor mange dage inden for et kvartal personen har modtaget offentlig forsørgelse.⁷ Antallet af dage på indkomstoverførsler sættes derefter i forhold til antallet af dage i kvartalet for at bestemme overførselsgraden, der ligger mellem 0 og 100. Modtages der ingen offentlig forsørgelse i løbet af et kvartal, er overførselsgraden lig med 0. Modtages der derimod indkomsterstättende ydelser i samtlige dage i kvartalet, er overførselsgraden lig med 100. Personer med en overførselsgrad på nul vil typisk være i beskæftigelse eller ordinær uddannelse, men der kan dog også være tale om hjemmegående, som ikke er tilmeldt Arbejdsformidlingen som jobsøgende.

3.7. Deltagelse i aktivering (q_{it} og D_{it})

Ved konstruktionen af variablene omkring deltagelse i aktivering, er der taget udgangspunkt i oplysninger fra AMFORA omkring deltagelsen i forskellige arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger. For hver person er der for hver enkelt aktivitet, som personen har deltaget i, oplysninger om aktivitetens start- og sluttidspunkt. For aktiviteter, der endnu ikke er afsluttet, findes et forventet sluttidspunkt.⁸ Det bør bemærkes, at det ikke er en forudsætning, at aktiveringsforløbene er gennemført som planlagt. Aktiveringsforløb, der afbrydes af sygdom eller andet, er også medtaget i analyserne.

I de tilfælde, hvor der er registreret ensartede aktiviteter, der overlapper eller ligger i umiddelbar forlængelse af hinanden, er det valgt at samle disse aktiviteter til én aktivitet, hvor starttidspunktet er sat lig med starttidspunktet for den af aktiviteterne, der påbegyndes først, og sluttidspunktet er sat lig med sluttidspunktet for aktiviteten med det seneste afslutningstidspunkt. To aktiviteter anses for at være ensartede, hvis der er tale om samme foranstaltningstype, og aktiviteterne foregår på et sted af samme type. Hvis eksempelvis en person deltager i to aktiveringsforløb, der begge består af individuel jobtræning på en kommunal arbejdsplads, er der tale om to ensartede forløb. De to aktiviteter anses for at ligge i umiddelbar forlængelse af hinanden, hvis der er mindre end 8 dages forskel mellem sluttidspunktet for den første aktivitet og starttidspunktet for den anden aktivitet.

Aktiveringsforløbene er herefter kategoriseret efter, hvor de foregår, og hvilken arbejdsmarkedspolitisk foranstaltning, der er tale om. Det er valgt at opdele aktiveringsforløbene i følgende kategorier:

⁷ I de tilfælde, hvor en person har modtaget flere forskellige indkomsterstättende ydelser i en given måned, kan antallet af dage på offentlig forsørgelse ikke bestemmes præcist. I praksis er det valgt at sætte antallet af dage lig med summen af dage på de enkelte ydelser. Overstiger denne sum antallet af dage i måneden, sættes antallet af dage på offentlig forsørgelse lig med antallet af dage i måneden, for at overførselsgraden i den pågældende måned ikke overstiger 100.

⁸ Slutdatoen for en aktivitet kan ændres af forskellige årsager. Deltagerne kan fx afslutte aktiviteten før planlagt, fordi de finder beskæftigelse. Omvendt kan slutdatoen også udskydes, fordi deltagerne bliver syge undervejs i forløbet, eller aktivitetens varighed forlænges.

- ☐ ☐ Jobtræning i en privat virksomhed
- ☐ ☐ Individuel jobtræning mv. i en privat virksomhed⁹
- ☐ ☐ Jobtræning på en offentlig arbejdsplads
- ☐ ☐ Individuel jobtræning mv. på en offentlig arbejdsplads⁹
- ☐ ☐ Puljejob (dagpengeberettigede)
- ☐ ☐ Igangsætningsydelse (kontanthjælpsmodtagere)
- ☐ ☐ Etableringsydelse (dagpengeberettigede)
- ☐ ☐ Aktivering i et beskæftigelsesprojekt (kontanthjælpsmodtagere)¹⁰
- ☐ ☐ Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på en produktionsskole (kontanthjælpsmodtagere)⁹
- ☐ ☐ Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på en daghøjskole (kontanthjælpsmodtagere)⁹
- ☐ ☐ Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. på et AMU-center (kontanthjælpsmodtagere)⁹
- ☐ ☐ Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb mv. hos anden kursus- eller uddannelsesudbyder (kontanthjælpsmodtagere)⁹
- ☐ ☐ Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb (dagpengeberettigede)¹¹
- ☐ ☐ Ordinær uddannelse med uddannelsesgodtgørelse (dagpengeberettigede)¹⁰
- ☐ ☐ Ikke kategoriseret aktivering

En række af de arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger har primært andre formål end at ø-kvalificere deltagerne, og deltagelse i disse er derfor ikke opfattet som aktivering. Det drejer sig om orlov til børnepasning og orlov til sabbat samt tidlig tilbagetrækning på nedsatte dagpenge, overgangsydelse, efterløn eller delefterløn. Derudover er det også valgt at se bort fra orlov til uddannelse, der kun kan benyttes af dagpengeberettigede og kun i mindre omfang er sammenlignelig med aktiveringstilbudene til kontanthjælpsmodtagere. Mht. uddannelsesø-
 lvsordningen kan det diskuteres, i hvilken udstrækning der er tale om aktivering. Der har i høj grad ligget et element af valgfrihed i ordningen, således at ledige kunne påbegynde orlov til uddannelse, uden at der forelå tilbud om, ret til eller pligt til at deltage i aktivering. På den anden side er orlov til uddannelse dog i mange tilfælde blevet brugt i stedet for andre aktive-
 ringstilbud.¹²

I den statistiske model indgår dels en variabel for, om en person er i gang med et aktiveringsforløb, q , og dels et sæt af dummyvariable, som angiver, hvilken aktiveringstype personen evt. har afsluttet, D_{it} .

⁹ For kontanthjælpsmodtagere indeholder denne gruppe også deltagere i andre aktiveringstyper, der foregår på den pågældende type af arbejdsplads. Det drejer sig primært om deltagere i særligt aktiverende forløb.

¹⁰ Denne gruppe indeholder også deltagere i andre aktiveringstyper, der foregår på den pågældende type af beskæftigelsesprojekt eller uddannelsesinstitution. Det drejer sig primært om deltagere i særligt aktiverende forløb.

¹¹ I modsætning til kontanthjælpsmodtagerne er det ud fra det foreliggende datamateriale ikke muligt at identificere, på hvilken uddannelsesinstitutionstype de dagpengeberettigedes uddannelsesaktivering foregår.

¹² Fra 1. januar 1999 er adgangen for forsikrede ledige til at deltage i orlov til uddannelse blevet reduceret væsentligt. Ledige kan efter denne dato kun være på uddannelsesorlov i op til 6 uger, hvorimod varigheden tidligere kunne være op til 1 år.

Dummyvariablen for igangværende aktivering, q_i , er lig med 1, hvis person "i" deltager i et aktiveringsforløb i kvartal t , og aktiveringsforløbet afsluttes i perioden 1995-1998. Ellers er variablen lig med 0. Formålet med at medtage denne variabel i modellen er at "neutralisere" perioder, hvor personen er i aktivering. Deltagelse i aktivering øger overførselsgraden i perioden før aktiveringsforløbets afslutning – og især hvis der er tale om langvarige forløb, som det fx ofte er tilfældet for igangsætnings- og etableringsydelse. Når overførselsgraden før og efter endt aktivering sammenlignes, vil deltagelse i lange aktiveringsforløb tendere til at give en overvurdering af effekterne af aktivering med den valgte analysemetode. Selv om den gennemsnitlige overførselsgrad før aktiveringsforløbets påbegyndelse og den gennemsnitlige overførselsgrad efter deltagelsen er helt ens, vil overførselsgraden se ud til at blive reduceret, når overførselsgraden efter deltagelsen sammenlignes med den gennemsnitlige overførselsgrad i perioden før aktiveringsforløbets afslutning (som ved den anvendte metode både inkluderer perioden inden aktiveringsforløbets start og den periode, hvor aktiveringsforløbet foregår). Denne skævhed i analysemetoden forsøges der korrigeret for ved at medtage dummyvariablen for igangværende aktivering. Jo større den estimerede koefficient til denne variabel "?" er, jo mere øges overførselsgraden under selve aktiveringsdeltagelsen. Hvis ? er stor, hænger det i øvrigt sammen med, at den gennemsnitlige overførselsgrad er relativt lav i den del af analyseperioden, hvor personerne ikke er i aktivering. Den estimerede værdi af ? er eksempelvis væsentligt større for unge kontanthjælpsmodtagere under 25 år end for kontanthjælpsmodtagere på 25 år og derover. Dette hænger bl.a. sammen med, at de unge kontanthjælpsmodtagere aktiveres på et tidligere tidspunkt og derfor ikke når at opbygge en høj gennemsnitlig overførselsgrad.

Variablene for afsluttet aktivering, D_{it} , består af en række dummyvariable, der angiver, om en person har afsluttet et aktiveringstilbud. Hver af disse dummyvariable er knyttet til én af de aktiveringstyper, som er skitseret ovenfor. For kontanthjælpsmodtagerne indgår der således 11 forskellige dummyvariable i den statistiske model, mens antallet for de dagpengeberettigede er 9. Når en person har afsluttet et aktiveringsforløb af en given type, er den tilknyttede dummyvariabel lig med 1 i kvartalerne efter aktiveringsforløbets afslutning. Ellers er dummyvariablen lig med 0. Hvis eksempelvis en person har afsluttet jobtræning i en privat virksomhed i 2. kvartal 1996, er dummyvariablen knyttet til denne aktiveringstype lig med 1 i 3. kvartal 1996 og alle de efterfølgende kvartaler. I 2. kvartal 1996 og de foregående kvartaler er dummyvariablen lig med 0. Kun én af dummyvariablene i D_{it} kan være lig med 1 i et givet kvartal. Afsluttes flere forskellige aktiveringsforløb over tiden, er det således det sidst afsluttede aktiveringsforløb, der bestemmer, hvilken dummyvariabel der er lig med 1 i det pågældende kvartal.¹³

3.8. Udviklingen i den generelle beskæftigelsessituation (z_{it})

For at tage højde for bl.a. sæsonmæssige udsving og ændringer i den generelle beskæftigelsessituation over tiden er den gennemsnitlige overførselsgrad i hele befolkningen (18-66 år), z_t , medtaget som forklarende variabel. Undlader man at korrigere for udviklingen i den generelle

¹³ Summen af dummyvariablene i D_{it} er altså altid lig med 1 i kvartalerne efter, det første aktiveringsforløb er afsluttet, men det er ikke nødvendigvis den samme dummyvariabel, der er lig med 1 fra dette tidspunkt. Dummyvariablenes værdi kan skifte, hvis der afsluttes aktiveringsforløb af forskellige typer. Implicit indebærer dette en lidt urealistisk antagelse om, at effekten af tidligere aktiveringsforløb forsvinder, når et nyt forløb er afsluttet. Antagelsen er alene gjort for at forsimple modellen.

beskæftigelsessituation ville væksten i beskæftigelsen siden midten af 1990'erne medvirke til en *overvurdering* af koefficienterne til aktiveringsvariablene, da bedringen i beskæftigelsessituationen formentlig generelt mindsker overførselsgraden – uafhængigt af, om man har deltaget i aktivering eller ej.¹⁴ Den estimerede værdi af γ siger noget om, hvor følsom den betragtede personkreds er over for ændringer i den generelle beskæftigelsessituation. Det er fx karakteristisk, at overførselsgraden blandt de dagpengeberettigede reagerer kraftigere på forbedrede beskæftigelsesmuligheder, end det er tilfældet for kontanthjælpsmodtagerne.

Det har også været forsøgt at korrigere for udviklingen i den generelle beskæftigelsessituation ved at medtage dummyvariable for hvert af kvartalerne i perioden 1992-1999 i stedet for overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år). Tidligere undersøgelser af effekterne af aktivering har typisk valgt at medtage sådanne kvartalsdummyer, jf. fx Langager (1997), Weise & Brogaard (1997) og Oken m.fl. (2000).

Nogle få af disse alternative estimationer er vist i bilagstabel A.1 og A.2. Når kvartalsdummyerne medtages i modellen, *øges* de estimerede koefficienter til dummyvariablene for afsluttet aktivering imidlertid kraftigt i forhold til en model uden disse variable. Hvis kvartalsdummyerne på passende måde tog højde for udviklingen i den generelle beskæftigelsessituation, ville man umiddelbart forvente det modsatte resultat, jf. diskussionen i det ovenstående.

De estimerede koefficienter til kvartalsdummyerne har også en lidt mærkelig tidsmæssig profil. Koefficienterne følger i et vist omfang det mønster, som man kunne forvente i forhold til den generelle udvikling i beskæftigelsessituationen. Dvs. at koefficienterne først vokser fra kvartal til kvartal ind til midten af 1990'erne, og dernæst begynder de at aftage. Koefficienterne er dog relativt store absolut set i den første del af perioden – og meget større end i kvartaler sidst i perioden med et tilsvarende eller højere beskæftigelsesniveau. Umiddelbart ville man forvente, at koefficienternes størrelse ville være af samme størrelsesorden i kvartaler med samme beskæftigelsesniveau. I modellerne med kvartalsdummyer mindskes overførselsgraden efter midten af 1990'erne derimod af dummyvariablene for afsluttet aktivering, idet de estimerede koefficienter, som er tilknyttet disse variable, er relativt store.

Især for de dagpengeberettigede er de estimerede koefficienter til dummyvariablene for afsluttet aktivering meget store. Dette hænger i høj grad sammen med reglerne for aktivering af forsikrede ledige. De ledige skal typisk have været ledige en betydelig periode, før de tilbydes aktivering. Personer, der afslutter aktiveringsforløb sidst i perioden 1995-1998, vil således have haft et længerevarende ledighedsforløb i årene før aktiveringsforløbets start. Når overfør-

¹⁴ Det forhold, at der i datamaterialet ikke findes oplysninger om aktiveringsforløb, der er afsluttet før 1994, mindsker overførselsgraden for årene før 1994 i forhold til de efterfølgende år. Enkelte kommuner havde problemer med indberetningerne omkring de enkelte aktiveringsforløb i 1994, hvilket også i et vist omfang mindsker overførselsgraden i dette år. Problemerne omkring aktiveringsoplysningerne trækker i retning af en *undervurdering* af koefficienterne til aktiveringsvariablene i modellen, da overførselsgraden af datamæssige årsager er relativt lav i perioden fra 1992 til 1994, dvs. før aktiveringsforløbene er afsluttet. Modellen korrigeres imidlertid også i et vist omfang for dette problem ved at medtage overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år) som forklarende variabel. Beregningen af de individuelle overførselsgrader og den gennemsnitlige overførselsgrad i hele befolkningen (18-66 år) bygger således på samme datagrundlag og påvirkes på samme måde af de beskrevne dataproblemer. At de individuelle overførselsgrader er relativt lave i 1992-1994, forklares i modellen ved, at den gennemsnitlige overførselsgrad i befolkningen også er relativt lav, når γ er større end 0.

selsgraden ikke generelt falder hos den betragtede personkreds på dette tidspunkt, vil de estimerede koefficienter til kvartalsdummyerne ikke blive så store. Men blandt dem, der har afsluttet aktivering, falder overførselsgraden bl.a. som følge af den forbedrede beskæftigelsessituation. Dette fanges af variablene for afsluttet aktivering. Koefficienterne til disse variable afspejler således ikke alene "den rene aktiveringseffekt", men også den generelt forbedrede beskæftigelsessituation.

Da koefficienterne til kvartalsdummyerne i høj grad synes at afspejle andre forhold end effekterne af den generelle beskæftigelsesudvikling, er det valgt at korrigere for beskæftigelsesudviklingen ved at medtage overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år) i stedet for. Når denne variabel medtages i modellen, sikres det, at aktiveringsdeltagernes overførselsgrader korrigeres på samme måde i kvartaler med stort set samme beskæftigelsesniveau.

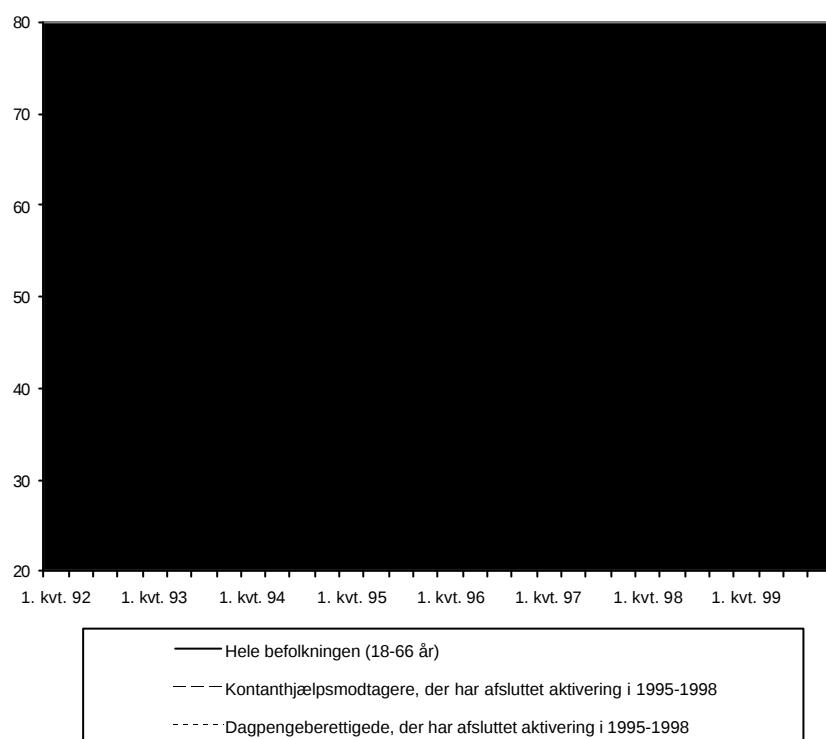
Det er dog heller ikke helt uproblematisk at estimere koefficienten til overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år). Især for de forsikrede kan det være svært at estimere "den rigtige værdi" for denne koefficient. Dette skyldes, at stigningen i overførselsgraden for de forsikrede ledige frem til midten af 1990'erne i et vist omfang hænger sammen med, at de ledige for at kunne deltage i aktivering generelt skal have et betydeligt ledighedsomfang inden deltagelsen. Denne "opbygning" af ledigheden falder sammen med en generelt voksende overførselsgrad, jf. figur 3.1. Det er derfor muligt, at koefficienten til overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år) overvurderes, hvilket kan betyde, at koefficienterne til dummyvariablene for afsluttet aktivering i et vist omfang undervurderes. For kontanthjælpsmodtagerne vurderes det derimod, at koefficienten til overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år) er relativt sikkert bestemt.

3.9. Andre forklarende variable (X_{it})

I nogle af estimationerne er der medtaget fire dummyvariable, der angiver alderen på det yngste barn i familien. Dummyvariablene antager værdien 1, hvis det yngste barn er henholdsvis 0-2 år, 3-6 år, 7-14 år eller 15-17 år. Er der ingen børn i familien, er alle dummyvariablene lig med 0. Andre potentielle variable som fx køn, uddannelse, nationalitet mv. forsvinder fra modellen ved transformation af modellen fra (1) til (2). Disse forhold er det søgt at tage hensyn til ved at lave en række separate analyser, hvor de aktiverede er opdelt i forskellige mindre grupper efter køn, uddannelse, nationalitet mv.

Figur 3.1.

Den gennemsnitlige overførselsgrad for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede, der har afsluttet aktivering i 1995-1998, samt hele befolkningen (18-66 år).

4. Effekterne af kontanthjælpsmodtageres deltagelse i aktivering

4.1. Effekterne varierer mellem forskellige typer af aktiveringsforløb

Tabel 4.1 viser de estimerede koefficienter fra fixed effect modeller, hvor det er undersøgt, hvordan overførselsgraden blandt deltagere i kommunal aktivering påvirkes af at have deltaget i forskellige typer af aktiveringsforløb. Overførselsgraden er, som nævnt i det foregående, den andel af en given periode, hvor en person modtager offentlig forsørgelse. Værdien af overførselsgraden kan ligge mellem 0 og 100. Hvis en person slet ikke modtager offentlig forsørgelse i en periode, er overførselsgraden 0, og hvis der modtages offentlig forsørgelse gennem hele perioden, er overførselsgraden lig med 100. Er koefficienten til en given aktiveringstype negativ, betyder det, at overførselsgraden gennemsnitlig set reduceres for personer, der har deltaget i denne form for aktivering. Deltagelse i denne aktiveringstype mindsker altså afhængigheden af offentlig forsørgelse. Antallet af stjerner angiver, hvilken grad af sikkerhed der kan tillægges koefficienten. Det bør bemærkes, at de estimerede effekter er gennemsnitseffekter for perioden 1995-1998. I kapitel 6 er det analyseret, om effekterne har ændret sig i løbet af denne periode.

Det generelle billede er, at de kommunale aktiveringstilbud i større eller mindre omfang reducerer deltagerens afhængighed af offentlig forsørgelse. Deltagerne er altså i større omfang i beskæftigelse eller under ordinær uddannelse efter aktiveringsforløbets afslutning, end det var tilfældet før deltagelsen. Der er imidlertid væsentlig forskel på effekten af de forskellige aktiveringstyper.

Især igangsætningsydelse og jobtræning i en privat virksomhed har en positiv effekt på deltagerens efterfølgende beskæftigelsesomfang. Ses der på de aktiverede kontanthjælpsmodtagere under ét, reducerer forløb med igangsætningsydelse deltagerens overførselsgrad efter endt deltagelse med knap 34 procentpoint, og privat jobtræning mindsker overførselsgraden med godt 16 procentpoint.

Tabel 4.1.

Effekter af kontanthjælpsmodtageres deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på alder¹. Estimeret ved fixed effect analyser. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint.

	Under 25 år	25 år og derover	Alle
<i>Aktiveringstype:</i>			
Jobtræning – privat	-9,8 ***	-20,1 ***	-16,3 ***
Jobtræning – offentlig	-6,2 ***	-11,8 ***	-10,4 ***
Igangsætningsydelse	-25,8 ***	-36,1 ***	-33,8 ***
Individuel jobtræning – privat	-2,7 *	-11,2 ***	-8,3 ***
Individuel jobtræning – offentlig	-4,7 ***	-7,1 ***	-6,3 ***
Beskæftigelsesprojekt	-3,0 ***	-3,2 ***	-3,3 ***

Produktionsskole	-5,9 ***	-6,5 ***	-6,5 ***
Daghøjskole	2,8 **	2,5 ***	2,4 ***
AMU-center	-4,8 **	-8,8 ***	-7,7 ***
Anden uddannelse	-3,5 ***	-1,8 ***	-2,6 ***
Ikke kategoriseret aktivering	-10,9 ***	-11,2 ***	-11,2 ***
<i>Øvrige variable:</i>			
Er i aktivering i kvartalet	47,3 ***	23,4 ***	30,7 ***
Overførselsgrad i befolkningen	0,6 ***	1,6 ***	1,4 ***
R ²	0,22	0,11	0,13
Antal observationer	109.380	226.280	335.660

Anm.: *, ** og *** angiver, at den estimerede koefficient er signifikant forskellig fra 0 på henholdsvis 5, 1 og 0,1 procents niveau.

1 Alderen er opgjort i det år, hvor deltagerne afslutter deres aktiveringsforløb. Afsluttes mere end et aktiveringsforløb i perioden 1995-1998, tages der udgangspunkt i det forløb, der blev afsluttet først.

Ikke kategoriseret aktivering synes også at have en betydelig effekt, idet aktiveringsforløb i denne kategori mindsker overførselsgraden med ca. 11 procentpoint. Her skal man være opmærksom på, at over halvdelen af aktiveringsforløbene i denne kategori består af jobtræning eller individuel jobtræning. Disse aktiveringsforløb er placeret under "Ikke kategoriseret aktivering", fordi det ikke er oplyst, om forløbene foregår på en privat eller offentlig arbejdsplads.

Overførselsgraden reduceres også i mindre omfang ved deltagelse i jobtræning på offentlige virksomheder, individuel jobtræning på private og offentlige arbejdspladser, beskæftigelsesprojekter samt særligt tilrettelagte uddannelsesforløb mv. på produktionsskoler, AMU-centre og andre kursus- eller uddannelsesudbydere. Efter deltagelse i en af disse aktiveringstyper reduceres deltagernes overførselsgrad med mellem 3 og 8 procentpoint.

Særligt tilrettelagte uddannelsesforløb på daghøjskoler øger derimod deltagernes overførselsgrad efter deltagelsen. Overførselsgraden er således ca. 2 procentpoint højere efter endt deltagelse. At undervisning på en daghøjskole ikke reducerer deltagernes overførselsgrad kan hænges sammen med, at daghøjskoler ofte anvendes som indledning til et længerevarende aktiveringsforløb eller til afklaring af deltagernes fremtidige beskæftigelses- eller uddannelsessituation. Uddannelsesaktivering på daghøjskoler kan således evt. muliggøre, at senere aktiveringsforløb giver det størst mulige udbytte.

4.2. Mindre effekter for unge skyldes bl.a. straksaktivering

Udover at der er forskelle på effekten af de forskellige aktiveringstyper, synes effekterne også at afhænge af deltagernes alder. Effekten af aktiveringsforløbene er, som det fremgår af tabel 4.1, gennemgående lavere for unge under 25 år sammenlignet med gruppen på 25 år og derover. Dette skyldes dog primært, at de unge aktiveres væsentligt tidligere end de ældre. Når der tages højde for dette forhold, er effekterne for de unge under 25 år faktisk generelt lidt større end for gruppen på 25 år og derover.

Som det fremgår af tabel 4.2, afhænger effekterne af aktivering i høj grad af, i hvilket omfang deltagerne har været under offentlig forsøgelse op til aktiveringsforløbet.

Tabel 4.2.

Effekter af kontanthjælpsmodtageres deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på alder¹ og gennemsnitlig overførselsgrad før aktiveringsforløbet². Estimeret ved fixed effect analyser. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint.

	Under 25 år			25 år og derover		
	Gennemsnitlig overførselsgrad i perioden før aktiveringsforløbet					
	0-300	300-700	700-1000	0-300	300-700	700-1000
<i>Aktiveringstype:</i>						
Jobtræning – privat	2,9 ***	-16,5 ***	-38,1 ***	8,3 ***	-10,5 ***	-32,3 ***
Jobtræning – offentlig	2,1	-7,3 *	-20,8 ***	7,8 *	0,9	-18,2 ***
Igangsætningsydelse	-16,7 *	-17,7 *	-37,2 ***	-7,2 **	-28,1 ***	-42,5 ***
Individuel jobtræning – privat	7,8 ***	-11,9 ***	-10,9 ***	24,7 ***	0,2	-21,1 ***
Individuel jobtræning – offentlig	7,2 ***	-11,1 ***	-22,6 ***	19,6 ***	4,6 ***	-15,4 ***
Beskæftigelsesprojekt	8,2 ***	-4,6 ***	-21,0 ***	26,0 ***	6,9 ***	-12,0 ***
Produktionsskole	8,3 ***	-8,5 ***	-21,7 ***	23,2 ***	8,9 *	-17,8 ***
Daghøjskole	17,5 ***	0,9	-10,8 ***	33,6 ***	15,5 ***	-5,9 ***
AMU-center	7,9 **	-4,7	-16,6 ***	19,1 ***	6,9 **	-17,1 ***
Anden uddannelse	10,2 ***	-4,0 **	-17,6 ***	37,1 ***	11,3 ***	-13,0 ***
Ikke kategoriseret aktivering	1,8 *	-18,0 ***	-28,7 ***	13,3 ***	-7,2 ***	-16,7 ***
<i>Øvrige variable:</i>						
Er i aktivering i kvartalet	69,7 ***	37,8 ***	17,9 ***	68,0 ***	35,9 ***	10,9 ***
Overførselsgrad i befolkningen	0,3 ***	2,3 ***	1,4 ***	1,1 ***	3,2 ***	1,6 ***
R ²	0,43	0,15	0,17	0,38	0,13	0,14
Antal observationer	54.236	35.304	19.840	28.588	58.836	138.856

Anm.: Se tabel 4.1.

1 Se tabel 4.1.

2 Gennemsnitlig overførselsgrad i kvartalerne, der ligger forud for det kvartal, hvor personens første aktiveringsforløb påbegyndes.

Deltagere, der kun i mindre omfang har modtaget indkomsterstøttende ydelser før aktiveringsforløbet, har generelt en højere overførselsgrad efter deltagelsen. Eksempelvis øges overførselsgraden efter jobtræning i en privat virksomhed med 3 procentpoint for unge under 25 år, der har været under offentlig forsørgelse i mindre end 30 pct. af tiden op til aktiveringsforløbet. Omvendt sker der en betydelig reduktion af overførselsgraden blandt deltagere, der i overvejende grad har været forsørget af indkomsterstøttende ydelser op til deres aktiveringsforløb. Unge under 25 år med en gennemsnitlig overførselsgrad over 70 pct. i perioden op til deres aktiveringsforløb får således reduceret overførselsgraden med knap 40 procentpoint.

Der er således en tendens til, at deltagernes overførselsgrad konvergerer mod et "normalt niveau" eller gennemsnitsniveau. Deltagere med en meget lav overførselsgrad i perioden op til aktiveringen har svært ved at mindske overførselsgraden yderligere, mens deltagere med en meget høj overførselsgrad op til deres aktiveringsforløb har størst sandsynlighed for at opleve en reduktion i overførselsgraden. Overførselsgradens konvergens mod et gennemsnitsniveau ville også ske, uden at de betragtede personer havde deltaget i aktivering. Dette betyder dog ikke, at aktivering er uden betydning for deltagernes efterfølgende overførselsgrad. Hvis der er en positiv effekt af aktivering, er det således sandsynligt, at overførselsgraden ville være reduceret mindre blandt deltagere med en høj overførselsgrad op til aktiveringen, hvis de pågældende personer ikke havde deltaget i aktivering. På samme måde ville overførselsgraden være øget mere blandt personer med en lav overførselsgrad op til aktiveringen, hvis disse personer ikke havde deltaget i aktivering.

Det er også værd at bemærke, at det indbyrdes forhold mellem de enkelte aktiveringstypers effekt på overførselsgraden stort set er uafhængig af, i hvilket omfang deltagerne har været under offentlig forsørgelse i perioden op til deres aktiveringsforløb. Jobtræning i en privat virksomhed og igangsætningsydelse er således generelt set de aktiveringstyper, der har den mest positive effekt på deltagernes overførselsgrad.

4.3. Børn mindsker effekterne af aktivering for unge kvinder

Blandt unge under 25 år er effekterne af aktivering generelt lidt højere for mænd end for kvinder, jf. tabel 4.3. Dette hænger imidlertid sammen med, at kvindernes overførselsgrad øges, hvis der er mindre børn i familien. Blandt kvinder, der er under 25 år ved aktiveringsforløbets afslutning, vil en relativ stor andel få børn *efter* aktiveringsforløbet. Dette har en tendens til at øge overførselsgraden efter aktiveringen – og især når børnene er helt små. Tages der højde for, om deltagerne har børn, og hvor gammelt det yngste barn er, ser det ud til, at effekterne af aktivering er stort set ens for mænd og kvinder, jf. resultaterne i bilagstabel A.3.

Blandt deltagere på 25 år og derover er der kun mindre forskelle mellem de to køn mht. effekterne af aktivering. Dette hænger bl.a. sammen med, at der for denne aldersgruppe ikke i samme udstrækning som for gruppen under 25 år vil være en tendens til, at kvinderne i relativt stort omfang får børn, *efter* at de har deltaget i aktivering. Overførselsgraden påvirkes af denne årsag mere ensartet før og efter deltagelsen i aktivering, og børn vil ikke på samme måde som for de unge kvinder mindske effekterne af aktivering.

I tabel 4.4 vises resultaterne af analyser, hvor deltagerne er opdelt efter familietype og alder.

Blandt unge under 25 år er effekterne af aktivering generelt mindst for enlige med børn og personer, der bor i parforhold med børn. Da kontanthjælpsmodtagere under 25 år med børn har en relativt høj gennemsnitlig overførselsgrad i perioden op til deltagelsen i aktiveringsforløbet, ville man forvente, at overførselsgraden for denne gruppe blev reduceret væsentligt mere efter aktiveringsdeltagelsen sammenlignet med unge kontanthjælpsmodtagere uden børn. At dette ikke er tilfældet kunne tyde på, at aktivering af unge med børn har relativt begrænsede effekter på deltagernes overførselsgrad efter aktiveringsforløbets afslutning. Da en stor andel af koefficienterne i modellerne for enlige med børn og par med børn er estimeret med lav præcision (høj standardafvigelse)¹⁵, bør resultaterne dog tolkes med forsigtighed.

¹⁵ Som følge af at antallet af observationer er begrænsede.

I gruppen af deltagere på 25 år og derover synes der ikke at være væsentlige forskelle mellem effekterne af de enkelte aktiveringstyper, når deltagerne opdeles på forskellige familietyper.

Tabel 4.3.

Effekter af kontanthjælpsmodtageres deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på køn og alder¹. Estimeret ved fixed effect analyser. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint.

	Under 25 år		25 år og derover	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-10,4 ***	-9,2 ***	-18,7 ***	-23,5 ***
Jobtræning – offentlig	-8,2 **	-5,2 **	-7,9 ***	-13,9 ***
Igangsætningsydelse	-22,0 ***	-73,8 ² ***	-36,9 ***	-32,5 ***
Individuel jobtræning – privat	-5,6 **	-0,4	-10,5 ***	-12,3 ***
Individuel jobtræning – offentlig	-6,3 ***	-3,8 ***	-7,5 ***	-6,6 ***
Beskæftigelsesprojekt	-2,2 ***	-4,0 ***	-2,9 ***	-4,0 ***
Produktionsskole	-7,9 ***	-4,1 ***	-8,9 ***	-4,2 *
Daghøjskole	-1,7	4,2 ***	-2,3 *	4,9 ***
AMU-center	-7,7 **	-1,9	-7,5 ***	-10,8 ***
Anden uddannelse	-3,6 ***	-3,4 ***	-2,8 ***	-1,0
Ikke kategoriseret aktivering	-12,0 ***	-10,0 ***	-11,5 ***	-10,8 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	48,7 ***	46,1 ***	25,6 ***	20,4 ***
Overførselsgrad i befolkningen	0,5 ***	0,8 ***	1,3 ***	2,1 ***
R ²	0,22	0,21	0,12	0,10
Antal observationer	49.636	59.744	127.79	98.484
			6	

Anm.: Se tabel 4.1.

1 Se tabel 4.1.

2 Koefficienten er usikkert estimeret, da der er meget få kvinder under 25 år, som modtager igangsætningsydelse. Standardafvigelsen på den estimerede koefficient er 158.

Tabel 4.4.

Effekter af kontanthjælpsmodtageres deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på familietype og alder¹. Estimeret ved fixed effect analyser. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint.

	Under 25 år			
	Enlig uden børn	Enlig med børn	Par uden børn	Par med børn
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-8,2 ***	-4,8	-13,7 ***	-10,0 ***
Jobtræning – offentlig	-3,1	6,2	-16,8 ***	-3,3
Igangsætningsydelse	-12,9	-73,3 ² ***	-37,0 ***	-24,2 **
Individuel jobtræning – privat	-5,0 ***	17,4 **	1,4	2,9
Individuel jobtræning – offentlig	-5,7 ***	2,5	-7,6 ***	2,6 *
Beskæftigelsesprojekt	-3,5 ***	-2,0	-5,8 ***	5,2 ***
Produktionsskole	-7,8 ***	6,3	-7,8 ***	3,6
Daghøjskole	3,9 **	13,6 ***	-7,0 **	4,0
AMU-center	-7,1 **	-14,3 *	-6,7	7,1 *
Anden uddannelse	-4,7 ***	2,8	-6,6 ***	4,9 **
Ikke kategoriseret aktivering	-10,6 ***	1,2	-11,8 ***	-9,4 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	52,6 ***	20,7 ***	52,7 ***	29,3 ***
Overførselsgrad i befolkningen	0,4 ***	2,3 ***	-0,1	2,3 ***
R ²	0,25	0,08	0,27	0,11
Antal observationer	69.544	7.260	20.112	12.464

(fortsættes)

Tabel 4.4.
Fortsat.

	25 år og derover			
	Enlig uden børn	Enlig med børn	Par uden børn	Par med børn
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-17,2 ***	-24,0 ***	-18,7 ***	-25,2 ***
Jobtræning – offentlig	-5,2 ***	-24,5 ***	-6,1 ***	-17,2 ***
Igangsætningsydelse	-37,4 ***	-23,6 ***	-36,6 ***	-36,2 ***
Individuel jobtræning – privat	-7,4 ***	-8,4 ***	-16,2 ***	-17,8 ***
Individuel jobtræning – offentlig	-6,1 ***	-10,1 ***	-4,4 ***	-7,7 ***
Beskæftigelsesprojekt	-2,6 ***	-3,7 ***	0,6	-6,1 ***
Produktionsskole	-3,2	4,8	17,3 ***	-20,7 ***
Daghøjskole	2,1 *	6,4 ***	6,5 ***	-0,9
AMU-center	-7,5 ***	-2,8	-2,0	-17,2 ***
Anden uddannelse	-4,4 ***	-5,6 ***	4,3 ***	1,4
Ikke kategoriseret aktivering	-10,3 ***	-12,4 ***	-6,5 ***	-14,4 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	25,2 ***	16,0 ***	27,0 ***	22,9 ***
Overførselsgrad i befolkningen	1,2 ***	2,0 ***	2,2 ***	1,9 ***
R ²	0,10	0,09	0,13	0,12
Antal observationer	102.300	34.200	28.092	61.688

Anm.: Se tabel 4.1.

1 Alder og familietype er opgjort i det år, hvor deltagerne afslutter deres aktiveringsforløb. Afsluttes mere end et aktiveringsforløb i perioden 1995-1998, tages der udgangspunkt i det forløb, der blev afsluttet først.

2 Koefficienten er usikkert estimeret, da der er meget få enlige med børn under 25 år, som modtager igangsætningsydelse. Standardafvigelsen på den estimerede koefficient er 166.

4.4. Deltagernes uddannelsesniveau af mindre betydning for effekterne

Blandt de unge under 25 år er effekten af deltagelse i aktivering tilsyneladende størst for deltagere, der har en grundskoleuddannelse som højst fuldførte uddannelse, jf. tabel 4.5. Dette hænger imidlertid sammen med, at unge med en gymnasial eller en erhvervsfaglig uddannelse har været under offentlig forsørgelse i relativt kort tid inden aktiveringen. Som det blev illustreret i det foregående, er effekterne af aktivering generelt relativt små for deltagere, som kun har været under offentlig forsørgelse i en kortere periode.

Blandt deltagere på 25 år eller derover synes der ikke at være større systematiske forskelle mellem effekterne for de forskellige uddannelseskategorier.

Tabel 4.5.

Effekter af kontanthjælpsmodtageres deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på højest fuldførte uddannelse og alder¹. Estimeret ved fixed effect analyser. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint .

	Under 25 år			
	Grundskole ²	Gymnasial uddannelse	Erhvervsfaglig uddannelse	Videregående uddannelse ³
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-11,9 ***	-4,8 ***	-9,1 ***	-
Jobtræning – offentlig	-8,6 ***	3,0	-25,7 ***	-
Igangsætningsydelse	-27,4 ***	1,7	-	-
Individuel jobtræning – privat	-2,8	-1,3	1,8	-
Individuel jobtræning – offentlig	-5,2 ***	-2,2 ***	1,5	-
Beskæftigelsesprojekt	-3,9 ***	-0,1	3,6	-
Produktionsskole	-7,3 ***	-3,8 *	21,2 ***	-
Daghøjskole	3,6 **	2,5	-6,3	-
AMU-center	-4,9 **	-2,7	-9,7	-
Anden uddannelse	-3,7 ***	-2,0 *	12,7 **	-
Ikke kategoriseret aktivering	-10,8 ***	-9,0 ***	-14,9 ***	-
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	39,1 ***	66,6 ***	56,9 ***	-
Overførselsgrad i befolkningen	0,6 ***	0,7 ***	1,4 ***	-
R ²	0,16	0,40	0,28	
Antal observationer	69.100	35.804	3.880	

(fortsættes)

Tabel 4.5.
Fortsat.

	Grundskole ²	25 år og derover		
		Gymnasial uddannelse	Erhvervsfaglig uddannelse	Videregående uddannelse
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-19,5 ***	-22,9 ***	-21,6 ***	-11,4 ***
Jobtræning – offentlig	-10,8 ***	-19,2 ***	-11,4 ***	-11,9 ***
Igangsætningsydelse	-34,1 ***	-43,9 ***	-37,7 ***	-37,3 ***
Individuel jobtræning – privat	-8,8 ***	-22,4 ***	-18,2 ***	-3,0
Individuel jobtræning – offentlig	-6,5 ***	-6,8 ***	-8,3 ***	-8,3 ***
Beskæftigelsesprojekt	-3,7 ***	-1,2	-3,0 ***	6,8 ***
Produktionsskole	-7,3 ***	-5,4	-0,7	-
Daghøjskole	2,0 **	16,6 ***	0,2	3,1
AMU-center	-9,9 ***	-34,6 ***	3,0	-4,4
Anden uddannelse	-1,5 ***	-6,9 ***	-1,5	-1,6
Ikke kategoriseret aktivering	-11,1 ***	-11,5 ***	-8,9 ***	-15,9 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	21,0 ***	39,1 ***	26,9 ***	30,1 ***
Overførselsgrad i befolkningen	1,4 ***	1,9 ***	2,2 ***	3,6 ***
R ²	0,09	0,19	0,14	0,16
Antal observationer	161.564	14.448	41.568	8.700

Anm.: Se tabel 4.1.

1 Alder og uddannelse er opgjort i det år, hvor deltagerne afslutter deres aktiveringsforløb. Afsluttes mere end et aktiveringsforløb i perioden 1995-1998, tages der udgangspunkt i det forløb, der blev afsluttet først.

2 Deltagere, som ikke har tilknyttet uddannelsesoplysninger, er inkluderet i denne uddannelseskategori.

3 Estimationsresultaterne udelades, da der er et meget begrænset antal personer i denne uddannelseskategori.

I tabel 4.6 vises resultaterne af analyser, hvor deltagerne er opdelt efter, om de er danskere eller tilhører gruppen af indvandrere og efterkommere. Effekterne af de forskellige aktiveringstyper synes ikke at være væsentligt forskellige for de to grupper af deltagere.

Tabel 4.6.

Effekter af kontanthjælpsmodtagers deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på nationalitet¹ og alder². Estimeret ved fixed effect analyser. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint.

	Under 25 år		25 år og derover	
	Danskere	Indvandrere og efterkommere fra tredjelande ¹	Danskere	Indvandrere og efterkommere fra tredjelande ¹
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-9,7 ***	-11,8 ***	-19,6 ***	-23,7 ***

Jobtræning – offentlig	-5,3 ***	-21,0 **	-11,2 ***	-16,1 ***
Igangsætningsydelse	-37,7 ***	-10,9	-37,9 ***	-32,4 ***
Individuel jobtræning – privat	-2,3	-11,0 *	-12,9 ***	-3,2
Individuel jobtræning – offentlig	-4,7 ***	-6,0 **	-8,1 ***	0,1
Beskæftigelsesprojekt	-3,0 ***	-2,3	-3,8 ***	0,8
Produktionsskole	-5,6 ***	-10,2 **	-8,4 ***	7,1
Daghøjskole	2,6 **	9,8	1,9 **	5,5 ***
AMU-center	-5,3 **	0,4	-8,7 ***	-9,4 ***
Anden uddannelse	-3,7 ***	-1,8	-5,7 ***	6,1 ***
Ikke kategoriseret aktivering	-10,6 ***	-17,0 ***	-11,2 ***	-11,5 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	47,8 ***	41,0 ***	23,4 ***	23,3 ***
Overførselsgrad i befolkningen	0,5 ***	1,9 ***	1,7 ***	1,6 ***
R ²	0,22	0,16	0,11	0,11
Antal observationer	101.396	7.984	187.324	38.956

Anm.: Se tabel 4.1.

1 Deltagerne er opdelt i to grupper med udgangspunkt i Danmarks Statistiks afgrænsning af danskere, indvandrere og efterkommere, jf. Danmarks Statistik (1997) og Pedersen (1991). I det foreliggende arbejdsrapport er det valgt at lade "Danskere" omfatte danskere samt indvandrere og efterkommere fra EU, det øvrige Norden og Nordamerika. "Indvandrere og efterkommere fra tredjelande" omfatter indvandrere og efterkommere fra lande uden for EU, det øvrige Norden og Nordamerika.

2 Se tabel 4.1.

5. Sammenligning af effekterne for kontant- hjælpsmodtagere og dagpengeberettigede

Forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere kan deltage i nogle af de samme aktiveringsforanstaltninger. Det drejer sig bl.a. om jobtræning, individuel jobtræning, AMU-kurser og aktivering på daghøjskoler. Med det foreliggende datamateriale er det imidlertid ikke muligt at bestemme, på hvilken uddannelsesinstitutionstype de dagpengeberettigedes uddannelsesaktivering foregår. Det kan således ikke afgøres, om de dagpengeberettigede er under uddannelse på et AMU-center, en daghøjskole eller hos en anden kursus- eller uddannelsesudbyder. Derfor er det kun for jobtræning og individuel jobtræning, der umiddelbart kan foretages en sammenligning af effekterne af aktiveringsindsatsen.

Reglerne for aktivering af kontanthjælpsmodtagere og forsikrede ledige er noget forskellige. En sammenligning af de to aktiveringssystemer afspejler således ikke bare forskel på kvaliteten af tilbudene, men også forskellige regler og praksis. Fx benyttes jobtræning hos offentlige arbejdsgivere sjældent til aktivering af kontanthjælpsmodtagere (i stedet benyttes individuel jobtræning), mens denne aktiveringstype hyppigt benyttes til aktivering af forsikrede ledige.

Reglerne for jobtræning og individuel jobtræning er stort set de samme for de to grupper, men anvendes forskelligt.

Gruppen af aktiverede kontanthjælpsmodtagere er også væsentligt anderledes sammensat end gruppen af forsikrede ledige, som er i aktivering. En sammenligning af forsikrede langtidsledige og langvarige modtagere af kontanthjælp viser, at kontanthjælpsmodtagerne typisk har flere sociale problemer og fysiske skavanker end de forsikrede ledige, jf. Bach m.fl. (1998). Kontanthjælpsmodtagere må således forventes at have relativt sværere ved at komme i beskæftigelse end forsikrede ledige. Når fixed effekt metoden anvendes, tages der højde for, at forskellige personer ligger på forskellige gennemsnitlige overførselsgrader. Det er således afvigelser fra dette niveau, der er interessant, og ikke niveauet for ledighedsgraden. Uanset set at de to grupper har forskellige udgangspunkter, skulle den valgte metode derfor gøre det muligt at sammenligne effekterne af aktivering for de to grupper.

Fixed effect metoden løser dog ikke alle problemer mht. uobserverbare forskelle mellem deltagerne. Groft set bestemmer fixed effect metoden effekterne af deltagelse i aktivering ved at sammenligne den gennemsnitlige overførselsgrad før aktiveringsdeltagelsen med den gennemsnitlige overførselsgrad efter deltagelsen. To personer, der har samme gennemsnitlige overførselsgrad før aktiveringsdeltagelsen, kan dog være væsentligt forskellige mht. lysten og mulighederne for at finde beskæftigelse. Dette kan illustreres ved et lille eksempel. En person kan fx være ramt af ledighed, fordi den branche, som vedkommende tidligere har arbejdet inden for, er ramt af tilbagegang eller strukturændringer. En anden person kan derimod have andre problemer end ledighed (fx misbrugsproblemer eller problemer med børnepasning). Umiddelbart må det forventes, at det vil være lettere at opkvalificere den første person – og at effekterne af deltagelse i erhvervsrettet aktivering er størst for denne person. Eksemplet illustrerer, at effekterne af aktivering for kontanthjælpsmodtagere umiddelbart må forventes at være lidt lavere end for de dagpengeberettigede for sammenlignelige aktiveringstyper, hvis kontanthjælpsmodtagerne i disse aktiveringstyper er mindre ressourcestærke end de dagpengeberettigede deltagere. Det er, hvad man umiddelbart ville forvente.

Når effekterne af deltagelse i aktivering sammenlignes for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede, bør man endvidere være opmærksom på, at aktiveringssigtet for en del af kontanthjælpsmodtagerne ikke nødvendigvis er erhvervsrettet. For kontanthjælpsmodtagere med andre problemer end ledighed kan der også være tale om aktiviteter, der kan forbedre den enkeltes livskvalitet, forebygge udstødning og måske på længere sigt bane vejen for mere erhvervsrettede aktiviteter, fx revalidering. Dette forhold må umiddelbart forventes at mindske effekterne af aktivering for kontanthjælpsmodtagere sammenlignet med dagpengeberettigede.

5.1. Kun mindre forskelle mellem effekterne af aktivering for kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede

I tabel 5.1 vises resultaterne af fixed effect analyser for henholdsvis kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede. Generelt set er der ikke tale om markante forskelle mellem effekterne af aktivering for de to grupper, når der ses på de aktiveringstyper, som umiddelbart kan sammenlignes, dvs. jobtræning og individuel jobtræning.

For unge under 25 år synes effekterne af jobtræning og individuel jobtræning at være størst for de dagpengeberettigede. Jobtræning på private og offentlige arbejdspladser reducerer fx overførselsgraden med 4 procentpoint mere for dagpengeberettigede end for kontanthjælpsmodtagere. Det er dog primært blandt mændene i denne aldersgruppe, at der er forskel på effekterne af de forskellige aktiveringstyper, jf. bilagstabel A.5.

Blandt aktiverede på 25 år og derover er effekterne af deltagelse i jobtræning på offentlige arbejdspladser og individuel jobtræning større for kontanthjælpsmodtagere end dagpengeberettigede. Jobtræning på private virksomheder har stort set samme effekt for de to grupper af aktiverede.

5.2. Kontanthjælpsmodtagere har sværere ved at finde job, når den generelle beskæftigelsessituation forbedres

Mens der ikke synes at være de store forskelle mellem kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede med hensyn til effekterne af sammenlignelige aktiveringstyper, viser analyserne, at kontanthjælpsmodtagere er mindre påvirket af den generelle beskæftigelsesudvikling. Når overførselsgraden i hele befolkningen mellem 18 og 66 år reduceres med 1 procentpoint, mindskes overførselsgraden for de aktiverede kontanthjælpsmodtagere på 25 år og derover med 1,6 procentpoint. Reduktionen i overførselsgraden er derimod 6 procentpoint for de dagpengeberettigede i samme alderskategori.¹⁶

At kontanthjælpsmodtagere, som nævnt i det foregående, ofte har flere sociale problemer og fysiske skavanker end de forsikrede ledige, synes altså ikke at betyde, at aktivering virker dårligere over for kontanthjælpsmodtagere. At en større andel af kontanthjælpsmodtagere har problemer ud over ledighed betyder dog, at de har sværere ved at finde beskæftigelse, når den generelle beskæftigelsessituation forbedres, som det er sket siden midten af 1990'erne. Derfor er antallet af kontanthjælpsmodtagere da også – som det fx anføres af Filges (2000) – reduceret væsentligt mindre fra dette tidspunkt end antallet af forsikrede ledige (inkl. aktiverede).

Tabel 5.1.

¹⁶ Det bør dog bemærkes, at koefficienten til overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år) kan være overvurderet for de dagpengeberettigede, jf. diskussionen i kapitel 3.

Effekter af deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på alder¹ og forsikringskategori².
Estimeret ved fixed effect analyser. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint.

	Under 25 år		25 år og derover	
	Kontanthjælps- modtagere	Dagpenge- Berettigede	Kontanthjælps- modtagere	Dagpenge- Berettigede
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-9,8 ***	-14,0 ***	-20,1 ***	-20,2 ***
Jobtræning – offentlig	-6,2 ***	-10,2 ***	-11,8 ***	-6,7 ***
Igangsætningsydelse	-25,8 ***	-	-36,1 ***	-
Etableringsydelse	-	-13,1 ***	-	-23,4 ***
Individuel jobtræning – privat	-2,7 *	20,9	-11,2 ***	-3,9 *
Individuel jobtræning – offentlig	-4,7 ***	-23,7 *	-7,1 ***	-4,7 ***
Beskæftigelsesprojekt	-3,0 ***	-	-3,2 ***	-
Produktionsskole	-5,9 ***	-	-6,5 ***	-
Daghøjskole	2,8 **	-	2,5 ***	-
AMU-center	-4,8 **	-	-8,8 ***	-
Anden uddannelse	-3,5 ***	-	-1,8 ***	-
Ordinær uddannelse	-	-2,3 ***	-	-4,4 ***
Særligt tilrettelagt uddannelse	-	-10,7 ***	-	-3,1 ***
Puljob	-	-5,5	-	-11,0 ***
Ikke kategoriseret aktivering	-10,9 ***	-9,6	-11,2 ***	-11,8 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	47,3 ***	48,5 ***	23,4 ***	31,3 ***
Overførselsgrad i befolkningen	0,6 ***	4,4 ***	1,6 ***	6,0 ***
R ²	0,22	0,25	0,11	0,22
Antal observationer	109.380	34.404	226.280	524.412

Anm.: *, ** og *** angiver, at den estimerede koefficient er signifikant forskellig fra 0 på henholdsvis 5, 1 og 0,1 procents niveau.

1 Alderen er opgjort i det år, hvor deltagerne afslutter deres aktiveringsforløb. Afsluttes mere end et aktiveringsforløb i perioden 1995-1998, tages der udgangspunkt i det forløb, der blev afsluttet først.

2 Kontanthjælpsmodtagere er personer, der har deltaget i kommunal aktivering. Dagpengeberettigede er personer, som har deltaget i AF-aktivering. Personer, der har deltaget i begge typer af aktivering, kan således i princippet indgå både i gruppen af kontanthjælpsmodtagere og gruppen af dagpengeberettigede. Der er dog tale om et meget begrænset antal personer, som indgår i begge grupper.

6. Udviklingen i effekterne af aktivering fra 1995 til 1998

I tabel 6.1 og tabel 6.2 vises estimationsresultaterne fra en model, hvor der er medtaget årsafhængige dummyvariable for afsluttet aktivering. Der er således 4 separate dummyvariable for hver aktiverings-type – én for hvert af årene i perioden 1995-1998.¹⁷ Formålet med denne analyse er at undersøge, om effekterne af deltagelse i de forskellige aktiveringstyper er ændret i den betragtede periode.

6.1. Fremrykning af aktiveringsindsatsen har mindsket effekterne

Overordnet set viser estimationsresultaterne, at effekterne er mindsket fra 1995 til 1998. Dette hænger givetvis sammen med, at aktiveringsforløbene er fremrykket, således at deltagerne har modtaget offentlig forsørgelse i en kortere periode inden deltagelsen. Som det fremgår af tabel 4.2 og bilagstabel A.4, er effekterne af aktivering relativt små for deltagere, der kun i mindre omfang har været under offentlig forsørgelse op til aktiveringsforløbet. Derudover må det forventes, at en relativt større andel af de aktiverede har problemer ud over ledighed, hvilket umiddelbart gør det sværere at mindske deltagernes overførselsgrad gennem aktiveringsindsatsen.

Effekterne af deltagelse i aktivering synes især at være mindsket for de unge. Blandt kontanthjælpsmodtagere under 25 år er effekterne mindsket fra 1995 til 1998 for alle aktiveringstyper med undtagelse af igangsætningsydelse. Dette hænger formentlig sammen med, at fremrykningen af aktiveringsindsatsen har været mest markant for de unge kontanthjælpsmodtagere, jf. kapitel 3. For dagpengeberettigede unge under 25 år er der også en tendens til, at effekterne af deltagelse i aktivering er reduceret i den betragtede periode. Også for de dagpengeberettigede unge er der sket en væsentlig fremrykning af aktiveringsforløbene fra 1995 til 1998. Fremrykningen hænger blandt andet sammen med den særlige ungeindsats, der blev iværksat i april 1996.

Effekterne af deltagelse i aktivering blandt kontanthjælpsmodtagere og dagpengeberettigede på 25 år og derover er også reduceret fra 1995 til 1998, men reduktionen er dog ikke så kraftig som for de unge under 25 år. Dette skyldes bl.a., at aktiveringsindsatsen for personer på 25 år og derover ikke er fremrykket i samme udstrækning som for de unge under 25 år.

Tabel 6.1.

Effekter af deltagelse i forskellige aktiveringstyper for unge under 25 år¹, opdelt efter forsikringskategori². Estimeret ved fixed effect analyser med årsafhængige koefficienter til dummyvariablene for afsluttet aktivering. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint.

Aktiveringstype og afslutningsår (i parentes):	Kontanthjælpsmodtagere		Dagpengeberettigede	
	(1) ³	(2) ³	(1) ³	(2) ³
Jobtræning – privat (95)	-11,1 ***	-10,6 ***	-20,3 ***	-195 ***
Jobtræning – privat (96)	-10,1 ***	-11,3 ***	-7,3 ***	-11,4 ***

¹⁷ Når en person har afsluttet et aktiveringsforløb af en given type i et givet år, er den tilknyttede dummyvariabel lig med 1 i kvartalerne efter aktiveringsforløbets afslutning. Ellers er dummyvariablen lig med 0. Hvis eksempelvis en person har afsluttet jobtræning i en privat virksomhed i 2. kvartal 1996, er dummyvariablen knyttet til denne aktiveringstype og dette år lig med 1 i 3. kvartal 1996 og alle de efterfølgende kvartaler. I 2. kvartal 1996 og de foregående kvartaler er dummyvariablen lig med 0. Kun én af dummyvariablene for afsluttet aktivering kan være lig med 1 i et givet kvartal. Afsluttes flere aktiveringsforløb over tiden, er det således det sidst afsluttede aktiveringsforløb, der bestemmer, hvilken dummyvariabel, som er lig med 1 i det pågældende kvartal.

Jobtræning – privat (97)	-8,2 ***	-10,9 ***	1,9	-6,0 *
Jobtræning – privat (98)	1,6	-2,3	-0,6	-11,5 ***
Jobtræning – offentlig (95)	-18,2 ***	-17,7 ***	-12,5 ***	-11,4 ***
Jobtræning – offentlig (96)	-1,6	-3,0	-15,9 ***	-18,9 ***
Jobtræning – offentlig (97)	2,4	-0,2	3,5	-3,8
Jobtræning – offentlig (98)	-0,1	-3,7	5,0	-6,4 *
Igangsætningsydelse (95)	-21,1 **	-20,5 **	-	-
Igangsætningsydelse (96)	-13,8	-14,2	-	-
Igangsætningsydelse (97)	-36,2 ***	-39,1 ***	-	-
Igangsætningsydelse (98)	-29,0 **	-32,8 ***	-	-
Etableringsydelse (95)	-	-	-6,2	-4,3
Etableringsydelse (96)	-	-	-13,3 **	-17,0 ***
Etableringsydelse (97)	-	-	-11,2 **	-18,2 ***
Etableringsydelse (98)	-	-	-15,1	-24,5 **
Individuel jobtræning – privat (95)	-10,1 ***	-9,7 ***	-	-
Individuel jobtræning – privat (96)	-0,9	-2,1	-2,9	-1,8
Individuel jobtræning – privat (97)	1,8	-0,7	37,8	35,9
Individuel jobtræning – privat (98)	8,1 **	4,2	-	-

(fortsættes)

Tabel 6.1.

Fortsat.

	Kontanthjælpsmodtagere		Dagpengeberettigede	
	(1) ³	(2) ³	(1) ³	(2) ³
Individuel jobtræning – offentlig (95)	-11,7 ***	-11,2 ***	-23,7 *	-22,2
Individuel jobtræning – offentlig (96)	-9,0 ***	-10,1 ***	-	-
Individuel jobtræning – offentlig (97)	-0,7	-3,4 ***	-	-
Individuel jobtræning – offentlig (98)	16,6 ***	12,7 ***	-	-
Beskæftigelsesprojekt (95)	-11,0 ***	-10,4 ***	-	-
Beskæftigelsesprojekt (96)	-4,9 ***	-6,0 ***	-	-
Beskæftigelsesprojekt (97)	-1,0	-3,7 ***	-	-
Beskæftigelsesprojekt (98)	14,8 ***	10,9 ***	-	-
Produktionsskole (95)	-7,3 ***	-6,7 ***	-	-
Produktionsskole (96)	-9,1 ***	-10,0 ***	-	-
Produktionsskole (97)	-1,5	-4,1 *	-	-
Produktionsskole (98)	12,7 ***	8,8 ***	-	-
Daghøjskole (95)	-6,7 ***	-6,2 **	-	-
Daghøjskole (96)	-1,9	-3,0	-	-
Daghøjskole (97)	0,3	-2,3	-	-
Daghøjskole (98)	21,6 ***	17,7 ***	-	-
AMU-center (95)	-18,5 ***	-17,8 ***	-	-
AMU-center (96)	1,6	0,5	-	-

AMU-center (97)	-17,3 ***	-20,0 ***	-	-
AMU-center (98)	15,6 ***	12,0 ***	-	-
Anden uddannelse (95)	-10,4 ***	-9,8 ***	-	-
Anden uddannelse (96)	-4,2 ***	-5,4 ***	-	-
Anden uddannelse (97)	-3,1 *	-5,5 ***	-	-
Anden uddannelse (98)	10,4 ***	6,6 ***	-	-
Ordinær uddannelse (95)	-	-	-8,9 ***	-7,9 ***
Ordinær uddannelse (96)	-	-	-8,6 ***	-12,6 ***
Ordinær uddannelse (97)	-	-	0,5	-7,5 ***
Ordinær uddannelse (98)	-	-	8,8 ***	-2,5 *
Særligt tilrettelagt uddannelse (95)	-	-	-14,3 ***	-13,5 ***
Særligt tilrettelagt uddannelse (96)	-	-	-11,7 *	-15,4 **
Særligt tilrettelagt uddannelse (97)	-	-	-4,7	-12,6
Særligt tilrettelagt uddannelse (98)	-	-	8,7	-2,5

(fortsættes)

Tabel 6.1.

Fortsat.

	Kontanthjælpsmodtagere		Dagpengeberettigede	
	(1) ³	(2) ³	(1) ³	(2) ³
Puljejob (96)	-	-	-	-
Puljejob (97)	-	-	-3,0	-9,9
Puljejob (98)	-	-	-5,7	-16,1 **
Ikke kategoriseret aktivering (95)	-13,3 ***	-12,5 ***	-8,9	-8,9
Ikke kategoriseret aktivering (96)	-5,8 **	-7,0 **	-	-
Ikke kategoriseret aktivering (97)	11,4 ***	8,8 **	-	-
Ikke kategoriseret aktivering (98)	8,1 *	4,3	-	-
Øvrige variable:				
Er i aktivering i kvartalet	47,3 ***	49,1 ***	48,7 ***	52,6 ***
Overførselsgrad i befolkningen	1,7 ***	-	5,1 ***	-
R ²	0,23	0,23	0,26	0,24
Antal observationer	109.380	109.380	34.404	34.404

Anm.: *, ** og *** angiver, at den estimerede koefficient er signifikant forskellig fra 0 på henholdsvis 5, 1 og 0,1 procents niveau.

1 Alderen er opgjort i det år, hvor deltagerne afslutter deres aktiveringsforløb. Afsluttes mere end et aktiveringsforløb i perioden 1995-1998, tages der udgangspunkt i det forløb, der blev afsluttet først.

2 Kontanthjælpsmodtagere er personer, der har deltaget i kommunal aktivering. Dagpengeberettigede er personer, som har deltaget i AF-aktivering. Personer, der har deltaget i begge typer af aktivering kan således i princippet indgå

både i gruppen af kontanthjælpsmodtagere og gruppen af dagpengeberettigede. Der er dog tale om et meget begrænset antal personer, der indgår i begge grupper.

3 Forskellen på modellerne under (1) og (2) er, at der i den sidstnævnte ikke korrigeres for den generelle beskæftigelsesudvikling. Overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år) indgår således ikke som forklarende variabel i den sidstnævnte model.

Tabel 6.2.

Effekter af deltagelse i forskellige aktiveringstyper for personer på 25 år og derover¹, opdelt efter forsikringskategori². Estimeret ved fixed effect analyser med årsafhængige koefficienter til dummyvariablene for afsluttet aktivering. Ændringer i overførselsgraden i procentpoint.

	Kontanthjælpsmodtagere		Dagpengeberettigede	
	(1) ³	(2) ³	(1) ³	(2) ³
<i>Aktiveringstype og afslutningsår</i>				
<i>(i parentes):</i>				
Jobtræning – privat (95)	-22,9 ***	-22,4 ***	-25,2 ***	-23,7 ***
Jobtræning – privat (96)	-21,2 ***	-22,6 ***	-19,2 ***	-23,4 ***
Jobtræning – privat (97)	-16,6 ***	-19,8 ***	-14,6 ***	-23,2 ***
Jobtræning – privat (98)	-13,3 ***	-18,0 ***	-15,9 ***	-28,4 ***
Jobtræning – offentlig (95)	-10,6 ***	-10,2 ***	-9,0 ***	-7,0 ***
Jobtræning – offentlig (96)	-8,3 ***	-9,9 ***	-6,6 ***	-9,9 ***
Jobtræning – offentlig (97)	-12,3 ***	-15,3 ***	-3,9 ***	-11,9 ***
Jobtræning – offentlig (98)	-17,7 ***	-22,2 ***	-1,8 ***	-13,8 ***
Igangsætningsydelse (95)	-33,9 ***	-33,0 ***	-	-
Igangsætningsydelse (96)	-39,4 ***	-40,6 ***	-	-
Igangsætningsydelse (97)	-34,9 ***	-37,3 ***	-	-
Igangsætningsydelse (98)	-29,8 ***	-33,8 ***	-	-
Etableringsydelse (95)	-	-	-17,5 ***	-16,1 ***
Etableringsydelse (96)	-	-	-22,5 ***	-25,9 ***
Etableringsydelse (97)	-	-	-25,1 ***	-31,8 ***
Etableringsydelse (98)	-	-	-20,4 ***	-31,0 ***
Individuel jobtræning – privat (95)	-23,2 ***	-22,5 ***	-5,1	-4,3
Individuel jobtræning – privat (96)	-16,9 ***	-18,1 ***	7,0	4,0
Individuel jobtræning – privat (97)	-10,5 ***	-13,3 ***	-23,7 ***	-31,9 ***
Individuel jobtræning – privat (98)	2,9	-1,8	0,6	-12,3 ***
Individuel jobtræning – offentlig (95)	-13,2 ***	-12,4 ***	-5,7 ***	-3,7 **

<i>Individuel jobtræning – offentlig (96)</i>	-9,4 ***	-10,6 ***	-10,4 ***	-13,8 ***
<i>Individuel jobtræning – offentlig (97)</i>	-7,7 ***	-10,7 ***	0,6	-7,7 **
<i>Individuel jobtræning – offentlig (98)</i>	3,7 ***	-0,9	3,6	-8,6 *
Beskæftigelsesprojekt (95)	-9,3 ***	-8,5 ***	-	-
Beskæftigelsesprojekt (96)	-6,7 ***	-7,8 ***	-	-
Beskæftigelsesprojekt (97)	-2,0 ***	-5,0 ***	-	-
Beskæftigelsesprojekt (98)	4,8 ***	0,1	-	-
<i>Produktionsskole (95)</i>	-7,8 ***	-7,1 ***	-	-
<i>Produktionsskole (96)</i>	-12,3 ***	-13,4 ***	-	-
<i>Produktionsskole (97)</i>	6,2	3,1	-	-
<i>Produktionsskole (98)</i>	-3,9	-8,4 *	-	-

(fortsættes)

Tabel 6.2.

Fortsat.

	Kontanthjælpsmodtagere		Dagpengeberettigede			
	(1) ³	(2) ³	(1) ³	(2) ³	(1) ³	(2) ³
Daghøjskole (95)	-4,2 **	-3,4 **	-	-	-	-
Daghøjskole (96)	-2,5	-3,6 **	-	-	-	-
Daghøjskole (97)	0,7	-2,4 *	-	-	-	-
Daghøjskole (98)	12,4 ***	7,6 ***	-	-	-	-
AMU-center (95)	-13,0 ***	-12,1 ***	-	-	-	-
AMU-center (96)	-6,2 ***	-7,5 ***	-	-	-	-
AMU-center (97)	-15,6 ***	-18,8 ***	-	-	-	-
AMU-center (98)	0,1	-4,6 *	-	-	-	-
Anden uddannelse (95)	-8,7 ***	-7,9 ***	-	-	-	-
Anden uddannelse (96)	-7,6 ***	-8,7 ***	-	-	-	-
Anden uddannelse (97)	-1,8 *	-4,8 ***	-	-	-	-
Anden uddannelse (98)	11,0 ***	6,2 ***	-	-	-	-
Ordinær uddannelse (95)	-	-	-6,8 ***	-5,3 ***	-	-
Ordinær uddannelse (96)	-	-	-5,5 ***	-9,4 ***	-	-
Ordinær uddannelse (97)	-	-	-5,6 ***	-13,8 ***	-	-
Ordinær uddannelse (98)	-	-	1,1 ***	-11,4 ***	-	-
Særligt tilrettelagt uddannelse (95)	-	-	-7,2 ***	-5,5 ***	-	-
Særligt tilrettelagt uddannelse (96)	-	-	-2,7 **	-6,1 ***	-	-
Særligt tilrettelagt uddannelse (97)	-	-	-2,6 *	-10,6 ***	-	-
Særligt tilrettelagt uddannelse (98)	-	-	7,9 ***	-4,8 ***	-	-
Puljejob (95)	-	-	-	-	-	-
Puljejob (96)	-	-	-14,5 ***	-19,4 ***	-	-
Puljejob (97)	-	-	-8,5 ***	-16,8 ***	-	-
Puljejob (98)	-	-	-12,1 ***	-23,9 ***	-	-
Ikke kategoriseret aktivering (95)	-12,2 ***	-11,0 ***	-14,0 ***	-14,3 ***	-	-
Ikke kategoriseret aktivering (96)	-12,0 ***	-13,3 ***	-2,6	-5,1	-	-
Ikke kategoriseret aktivering (97)	-14,5 ***	-17,3 ***	-29,3 ***	-38,4 ***	-	-

Ikke kategoriseret aktivering (98)	3,1	-1,4	-1,1	-13,5 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	23,7 ***	25,8 ***	31,3 ***	37,5 ***
Overførselsgrad i befolkningen	2,3 ***	-	6,3 ***	-
R ²	0,11	0,11	0,22	0,18
Antal observationer	226.280	226.280	524.412	524.412

Anm.: Se tabel 6.1.

1 Se tabel 6.1.

2 Se tabel 6.1.

3 Se tabel 6.1.

Analysen fra Arbejdsministeriet viser, at effekterne af de dagpengeberettigedes aktiveringsforløb har været *stigende* fra 1996 til 1998, jf. Arbejdsministeriet (2000). Dette resultat skyldes dog formentlig primært, at der i Arbejdsministeriets analyser ikke er korrigeret for ændringerne i beskæftigelsessituationen. Det stigende beskæftigelsesniveau medfører en overvurdering af effekterne af deltagelse i aktivering. Hvis der ikke korrigeres for den generelle beskæftigelsesudvikling i fixed effect modellen for dagpengeberettigede på 25 år og derover, er koefficienterne til dummyvariablene for afsluttet aktivering lige som i arbejdsministeriets analyser stigende fra 1995 til 1998 (jf. tabel 6.2).

6.2. Fremrykningen og de mindskede effekter er ikke nødvendigvis et problem

I dette arbejdsrapport er det primært opkvalificeringseffekterne af aktiveringsindsatsen, der måles. At opkvalificeringseffekterne af aktiveringsindsatsen er mindsket som følge af den generelle fremrykning af aktiveringstilbudene kunne give anledning til at sætte spørgsmålstegn ved det fornuftige i denne arbejdsmarkedspolitiske strategi. For at vurdere om fremrykningen er en fornuftig strategi, bør der imidlertid også tages hensyn til motivationseffekten (øget jobsøgning ved udsigten til at blive aktiveret) og fastholdelseeffekten af aktivering (mindre jobsøgning under aktivering), jf. Arbejdsministeriet (2000). Især for de unge har et af de primære mål med fremrykningen været at opnå et øget incitament til at finde et job eller gå i gang med en ordinær uddannelse. Der er altså i betydeligt omfang lagt vægt på at opnå en stor motivationseffekt i aktiveringsindsatsen for de unge. Analyser i Jensen m.fl. (1999) viser da også, at de dagpengeberettigede unge, der er omfattet af den særlige ungeindsats, hurtigere finder beskæftigelse eller starter på en uddannelse. Fremrykningen må forventes især at have fået de relativt "ressourcestærke" unge til at finde beskæftigelse eller begynde på en ordinær uddannelse. Det er derfor formentlig i større og større omfang de mere ressourcесvage unge, der er tilbage i kontanthjælps- og dagpengesystemet.

7. Sammenligning med tidligere analyser

Analyserne i dette arbejdsrapport adskiller sig på flere måder fra tidligere analyser af effekterne af aktiveringsindsatsen over for kontanthjælpsmodtagere. Den seneste større landsdækkende undersøgelse blev gennemført af Weise & Brogaard (1997), og der vil i det følgende især blive lagt vægt på, hvordan analysedesignet i den foreliggende undersøgelse adskiller sig fra analyserne i Weise & Brogaard. Der kan peges på fire væsentlige forskelle.

For det første undersøges det i dette arbejdsrapport, hvordan omfanget af offentlig forsørgelse – målt ved overførselsgraden – påvirkes ved deltagelse i aktivering. I Weise & Brogaard (1997) undersøges det i stedet, hvilken effekt deltagelse i forskellige aktiveringsforløb har på den registrerede ledighed (inkl. aktivering). Det er ikke umiddelbart muligt at fastslå, om denne forskel i analyserne mindsker eller øger effekterne af deltagelse i aktivering. Det vil primært afhænge af, hvordan forholdet mellem overførselsgraden og ledighedsgraden (inkl. aktivering) er henholdsvis før og efter aktiveringsforløbet. Hvis forholdet mellem overførselsgraden og ledighedsgraden er særlig stor efter aktiveringsforløbet, vil de estimerede effekter af aktivering blive mindre ved anvendelse af overførselsgraden i stedet for ledighedsgraden. Dette er umiddelbart det mest sandsynlige, idet overførselsgraden inkluderer perioder på revalideringsydelse, førtidspension, overgangsydelse og efterløn – og disse ydelser vil kontanthjælpsmodtagere formentlig i mindre omfang modtage før end efter et evt. aktiveringsforløb.

For det andet er der i den foreliggende undersøgelse taget højde for, at deltagelse i aktivering øger overførselsgraden før aktiveringsforløbets afslutning – og især, hvis der er tale om langvarige forløb. Dette vil have en tendens til at give en overvurdering af effekterne ved anvendelse af fixed effect metoden, da effekterne af aktivering groft sagt findes ved at sammenligne den gennemsnitlige overførselsgrad efter aktiveringsforløbet med den gennemsnitlige overførselsgrad før aktiveringsforløbets afslutning.

For det tredje er det valgt at korrigere for ændringer i den generelle beskæftigelsesmæssige situation ved at medtage overførselsgraden i hele befolkningen (18-66 år) som forklarende variabel i stedet for kvartalsdummyer. Det er ikke umiddelbart muligt at afgøre, om dette forhold mindsker eller øger de estimerede effekter af kontanthjælpsmodtagernes deltagelse i aktivering. Analyserne i Weise & Brogaard (1997) tager således udgangspunkt i aktiveringsforløb, der afsluttes i perioden 1994-1996, mens den foreliggende undersøgelse analyserer afsluttede aktiveringsforløb fra 1995-1998.

For det fjerde og sidste er der foretaget en lidt anden kategorisering af aktiveringsforløbene. Der ses ikke alene på, hvor aktiviteterne foregår, men også på, hvilken foranstaltningstype der er tale om – dvs. om aktiveringsforløbet fx består af jobtræning, individuel jobtræning eller igangsætningsydelse. I Weise & Brogaard (1997) indeholder aktiviteten "Privat virksomhed" både jobtræning på private virksomheder, individuel jobtræning på private virksomheder og igangsætningsydelse. På samme måde indeholder aktiviteten "Offentlig virksomhed" både jobtræning, individuel jobtræning og særligt aktiverende forløb på offentlige arbejdspladser. De eneste aktivitetstyper, hvor der kan foretages en mere direkte sammenligning af de estimerede effekter af kontanthjælpsmodtagernes deltagelse i aktivering, er således beskæftigelsesprojekter samt uddannelsesaktivering på produktionsskoler, daghøjskoler og AMU-centre.

Overordnet set synes de estimerede effekter i den foreliggende undersøgelse at være lidt lavere end i Weise & Brogaard (1997) – og især for de unge. Dette kan både skyldes ændringer i analysemetoden (jf. den ovenstående diskussion) og ændringer i de faktiske effekter af deltagelse i aktivering. Men det forhold, at effekterne synes at være lavere for perioden 1995-1998 end for perioden 1994-1996, er i god overensstemmelse med estimationsresultaterne i kapitel 6, der viser, at effekterne af kontanthjælpsmodtagernes deltagelse i aktivering er aftaget fra 1995 til 1998. Særligt for unge under 25 år er der sket en reduktion af effekterne.

En af konklusionerne i Weise & Brogaard (1997) var at aktiverede, som kun i begrænset omfang modtager offentlig forsørgelse, er dem, som har størst udbytte af aktiveringen. Effekterne af deltagelse i aktivering er omvendt mindst for dem, der er mest afhængige af offentlig forsørgelse.

Denne konklusion synes der imidlertid ikke at være dækning for i den foreliggende undersøgelse. Resultaterne tyder snarere på, at jo højere den gennemsnitlige overførselsgrad er inden aktiveringsforløbet, jo mere reduceres den gennemsnitlige overførselsgrad efter aktiveringsforløbets afslutning. Dvs. at de målte effekter er størst for de aktiverede, der er mest afhængige af offentlig forsørgelse. Dette resultat skyldes i stort omfang, at der, som anført i kapitel 4, er en tendens til, at deltagernes overførselsgrad konvergerer mod et "normalt niveau". Deltagere med en meget lav overførselsgrad i perioden op til aktiveringen har svært ved at mindske overførselsgraden yderligere, mens deltagere med en meget høj overførselsgrad op til deres aktiveringsforløb har størst sandsynlighed for at opleve en reduktion i overførselsgraden.

Baggrunden for resultaterne i Weise & Brogaard (1997) hænger formentlig i et vist omfang sammen med, at der anvendes kvartalsdummyer i modellen. Når der ses på personer med en relativ lav ledighedsgrad i 1994 (Weise & Brogaard opdeler deltagerne efter omfanget af offentlig forsørgelse i 1994, hvilket måles som den andel af året, hvor der modtages kontanthjælp og arbejdsløshedsdagpenge) er det mest sandsynlige, at disse personer aktiveres på et senere tidspunkt, dvs. i 1995 eller 1996. Koefficienterne for kvartalsdummyerne i disse år vil derfor være relativt høje og voksende. For personer, der faktisk har afsluttet aktivering i 1994, vil modellen give en meget dårlig beskrivelse af ledighedsgraden. Dette kan der kompenseres for, ved at koefficienterne til dummyvariablene for afsluttet aktivering er relativt store (og har et negativt fortegn).

Ved udvælgelse af personer, der modtager dagpenge eller kontanthjælp i en meget stor andel af 1994, vil størrelsen af koefficienterne til kvartalsdummyerne omvendt have en tendens til at være aftagende fra 1994 og fremefter for at fange ledighedsudviklingen i den betragtede gruppe. En relativt stor andel af denne gruppe vil afslutte deres aktiveringsforløb i 1994 eller 1995. De estimerede koefficienter til dummyvariablene for afsluttet aktivering bliver derfor relativt små for ikke at gøre modellens beskrivelse dårlig for personer, der afslutter aktivering på et senere tidspunkt.

Diverse supplerende tabeller**Tabel A.1**

Effekter af kontanthjælpsmodtagers deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på alder¹.
Estimeret ved fixed effect analyser.

	Under 25 år		25 år og derover		Alle	
	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
<i>Aktiveringstype:</i>						
Jobtræning – privat	-14,7 ***	-10,2 ***	-25,2 ***	-21,3 ***	-20,6 ***	-17,2 ***
Jobtræning – offentlig	-10,9 ***	-6,7 ***	-16,9 ***	-13,1 ***	-14,9 ***	-11,5 ***
Igangsætningsydelse	-30,6 ***	-26,1 ***	-41,5 ***	-37,4 ***	-38,6 ***	-34,9 ***
Individuel jobtræning – privat	-7,9 ***	-3,2 **	-16,7 ***	-12,9 ***	-13,0 ***	-9,6 ***
Individuel jobtræning – offentlig	-9,7 ***	-5,2 ***	-12,2 ***	-8,6 ***	-10,8 ***	-7,5 ***
Beskæftigelsesprojekt	-8,1 ***	-3,5 ***	-8,4 ***	-4,8 ***	-7,9 ***	-4,6 ***
Produktionsskole	-10,2 ***	-6,2 ***	-10,9 ***	-7,2 ***	-10,2 ***	-7,2 ***
Daghøjskole	-2,9 **	2,2 *	-3,0 ***	0,6	-2,6 ***	0,9
AMU-center	-10,0 ***	-5,3 **	-14,0 ***	-10,4 ***	-12,3 ***	-9,0 ***
Anden uddannelse	-8,8 ***	-4,1 ***	-6,8 ***	-3,4 ***	-7,1 ***	-3,9 ***
Ikke kategoriseret aktivering	-14,3 ***	-10,7 ***	-14,8 ***	-11,1 ***	-14,1 ***	-11,0 ***
<i>Øvrige variable:</i>						
Er i aktivering i kvartalet	48,2 ***	48,0 ***	23,2 ***	25,1 ***	31,2 ***	32,2 ***
1. kv. 1992	-15,7 ***	-	-12,1 ***	-	-12,6 ***	-
2. kv. 1992	-13,9 ***	-	-12,0 ***	-	-12,0 ***	-
3. kv. 1992	-7,8 ***	-	-11,5 ***	-	-10,0 ***	-
4. kv. 1992	-4,9 ***	-	-9,8 ***	-	-8,0 ***	-
1. kv. 1993	-5,6 ***	-	-6,5 ***	-	-6,0 ***	-
2. kv. 1993	-3,9 ***	-	-6,3 ***	-	-5,4 ***	-
3. kv. 1993	3,9 ***	-	-5,0 ***	-	-2,1 ***	-
4. kv. 1993	7,4 ***	-	-2,2 ***	-	0,9 *	-

(fortsættes)

Tabel A.1.**Fortsat.**

	Under 25 år		25 år og derover		Alle	
	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
1. kv. 1994	2,7 ***	-	-0,1	-	0,8	-
2. kv. 1994	4,2 ***	-	0,8	-	1,9 ***	-
3. kv. 1994	5,9 ***	-	0,7	-	2,6 ***	-
4. kv. 1994	3,5 ***	-	0,0	-	1,6 ***	-
1. kv. 1995	-3,8 ***	-	-2,2 ***	-	-2,0 ***	-
2. kv. 1995	-2,3 **	-	-2,9 ***	-	-2,3 ***	-
3. kv. 1995	-2,1 **	-	-3,4 ***	-	-2,8 ***	-

4. kv. 1995	-0,3	-	-2,1 ***	-	-1,6 ***	-
1. kv. 1996 (ref.)	-	-	-	-	-	-
2. kv. 1996	0,7	-	-0,2	-	-0,1	-
3. kv. 1996	-0,3	-	-1,3 *	-	-1,3 **	-
4. kv. 1996	0,8	-	-1,4 *	-	-1,1 *	-
1. kv. 1997	1,5 *	-	0,6	-	0,4	-
2. kv. 1997	0,5	-	-0,1	-	-0,6	-
3. kv. 1997	0,9	-	-0,9	-	-1,0 *	-
4. kv. 1997	1,6 *	-	-0,6	-	-0,8	-
1. kv. 1998	2,1 **	-	-0,3	-	-0,4	-
2. kv. 1998	1,9 *	-	-1,7 **	-	-1,5 **	-
3. kv. 1998	1,1	-	-3,1 ***	-	-2,6 ***	-
4. kv. 1998	2,7 ***	-	-2,3 ***	-	-1,4 **	-
1. kv. 1999	9,9 ***	-	3,3 ***	-	5,0 ***	-
2. kv. 1999	7,7 ***	-	1,4 *	-	3,0 ***	-
3. kv. 1999	7,1 ***	-	0,0	-	1,9 ***	-
4. kv. 1999	6,3 ***	-	-0,7	-	1,2 *	-
R ²	0,23	0,22	0,11	0,10	0,14	0,13
Antal observationer	109.380	109.380	226.280	226.280	335.660	335.660

Anm.: *, ** og *** angiver, at den estimerede koefficient er signifikant forskellig fra 0 på henholdsvis 5, 1 og 0,1 procents niveau.

1 Alderen er opgjort i det år, hvor deltagerne afslutter deres aktiveringsforløb. Afsluttes mere end et aktiveringsforløb i perioden 1995-1998, tages der udgangspunkt i det forløb, der blev afsluttet først.

Tabel A.2.Effekter af dagpengeberettigedes deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på alder¹.

Estimeret ved fixed effect analyser.

	Under 25 år		25 år og derover		Alle	
	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
<i>Aktiveringstype:</i>						
Jobtræning – privat	-36,6 ***	-15,7 ***	-40,8 ***	-24,2 ***	-40,5 ***	-23,5 ***
Jobtræning – offentlig	-32,2 ***	-12,1 ***	-26,4 ***	-9,6 ***	-26,7 ***	-9,7 ***
Etableringsydelse	-37,2 ***	-18,2 ***	-45,5 ***	-29,8 ***	-45,3 ***	-29,3 ***
Individuel jobtræning – privat	9,9	20,9	-23,7 ***	-10,4 ***	-23,4 ***	-9,9 ***
Individuel jobtræning – offentlig	-48,4 ***	-22,4	-24,7 ***	-6,5 ***	-25,0 ***	-6,5 ***
Ordinær uddannelse	-23,7 ***	-7,7 ***	-23,5 ***	-10,4 ***	-23,5 ***	-10,3 ***
Særligt tilrettelagt uddannelse	-31,5 ***	-12,6 ***	-21,1 ***	-6,3 ***	-21,7 ***	-6,7 ***
Puljejob	-33,5 ***	-13,5 ***	-33,5 ***	-20,6 ***	-33,7 ***	-20,4 ***
Ikke kategoriseret aktivering	-31,9 ***	-9,3	-33,6 ***	-15,2 ***	-33,5 ***	-14,8 ***
<i>Øvrige variable:</i>						
Er i aktivering i kvartalet	40,3 ***	52,3 ***	22,7 ***	37,7 ***	23,7 ***	38,5 ***
1. kv. 1992	-43,6 ***	-	-38,6 ***	-	-38,7 ***	-
2. kv. 1992	-43,2 ***	-	-38,1 ***	-	-38,2 ***	-
3. kv. 1992	-38,0 ***	-	-38,7 ***	-	-38,5 ***	-
4. kv. 1992	-34,2 ***	-	-37,2 ***	-	-36,9 ***	-
1. kv. 1993	-30,6 ***	-	-30,9 ***	-	-30,7 ***	-
2. kv. 1993	-32,2 ***	-	-32,5 ***	-	-32,4 ***	-
3. kv. 1993	-26,3 ***	-	-31,1 ***	-	-30,7 ***	-
4. kv. 1993	-20,0 ***	-	-26,4 ***	-	-26,0 ***	-
1. kv. 1994	-16,9 ***	-	-21,6 ***	-	-21,2 ***	-
2. kv. 1994	-16,4 ***	-	-18,5 ***	-	-18,2 ***	-
3. kv. 1994	-14,1 ***	-	-12,8 ***	-	-12,8 ***	-
4. kv. 1994	-14,1 ***	-	-11,9 ***	-	-11,9 ***	-
1. kv. 1995	-13,0 ***	-	-9,9 ***	-	-10,0 ***	-
2. kv. 1995	-14,0 ***	-	-8,0 ***	-	-8,3 ***	-
3. kv. 1995	-12,6 ***	-	-8,5 ***	-	-8,7 ***	-
4. kv. 1995	-7,4 ***	-	-3,3 ***	-	-3,5 ***	-

(fortsættes)

Tabel A.2.**Fortsat.**

	Under 25 år		25 år og derover		Alle	
	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
1. kv. 1996 (ref.)	-	-	-	-	-	-
2. kv. 1996	-2,6	-	-1,4 ***	-	-1,4 ***	-
3. kv. 1996	-2,2	-	-2,3 ***	-	-2,3 ***	-
4. kv. 1996	-3,3 *	-	-3,1 ***	-	-3,0 ***	-
1. kv. 1997	-2,0	-	-0,6	-	-0,6	-
2. kv. 1997	-5,2 ***	-	-3,0 ***	-	-3,0 ***	-

3. kv. 1997	-3,8 **	-	-3,2 ***	-	-3,1 ***	-
4. kv. 1997	-3,4 *	-	-3,1 ***	-	-3,0 ***	-
1. kv. 1998	-2,1	-	-2,2 ***	-	-2,1 ***	-
2. kv. 1998	-3,8 **	-	-4,6 ***	-	-4,5 ***	-
3. kv. 1998	-3,8 **	-	-6,1 ***	-	-5,9 ***	-
4. kv. 1998	-3,0 *	-	-6,3 ***	-	-6,0 ***	-
1. kv. 1999	0,6	-	-8,2 ***	-	-7,5 ***	-
2. kv. 1999	-2,4	-	-11,8 ***	-	-11,0 ***	-
3. kv. 1999	-4,5 **	-	-14,1 ***	-	-13,4 ***	-
4. kv. 1999	-5,2 ***	-	-16,0 ***	-	-15,2 ***	-
R ²	0,28	0,23	0,25	0,18	0,25	0,18
Antal observationer	34.404	34.404	524.412	524.412	558.816	558.816

Anm.: Se tabel A.1.

1 Se tabel A.1.

Tabel A.3.

Effekter af kontanthjælpsmodtageres deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på køn og alder¹. Estimeret ved fixed effect analyser.

	Under 25 år		25 år og derover	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-10,4 ***	-11,5 ***	-18,8 ***	-22,9 ***
Jobtræning – offentlig	-8,2 **	-7,0 ***	-7,8 ***	-13,4 ***
Igangsætningsydelse	-22,0 ***	-68,7 ***	-36,9 ***	-31,4 ***
Individuel jobtræning – privat	-5,6 **	-2,6	-10,4 ***	-11,2 ***
Individuel jobtræning – offentlig	-6,2 ***	-6,4 ***	-7,4 ***	-6,0 ***
Beskæftigelsesprojekt	-2,2 ***	-6,4 ***	-2,8 ***	-3,3 ***
Produktionsskole	-7,9 ***	-7,7 ***	-8,9 ***	-3,5
Daghøjskole	-1,7	0,4	-2,2 *	5,5 ***
AMU-center	-7,7 **	-3,7	-7,4 ***	-10,2 ***
Anden uddannelse	-3,6 ***	-5,1 ***	-2,8 ***	-0,4
Ikke kategoriseret aktivering	-12,0 ***	-12,2 ***	-11,4 ***	-10,0 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	48,7 ***	45,3 ***	25,6 ***	20,7 ***
Overførselsgrad i befolkningen	0,5 ***	0,5 ***	1,3 ***	2,0 ***
Yngste barn er 0-2 år	0,4	20,3 ***	2,0 ***	10,6 ***
Yngste barn er 3-6 år	-3,0	12,0 ***	-0,2	7,3 ***
Yngste barn er 7-14 år	0,3	9,8 ***	-2,4 ***	3,1 ***
Yngste barn er 15-17 år	-	-	-3,7 ***	-1,2
R ²	0,22	0,23	0,12	0,10
Antal observationer	49.636	59.744	127.796	98.484

Anm.: Se tabel A.1.

1 Se tabel A.1.

2 Koefficienten er usikkert estimeret, da der er meget få kvinder under 25 år, som modtager igangsætnings- ydelse. Standardafvigelsen på den estimerede koefficient er 156.

Tabel A.4.

Effekter af dagpengeberettigedes deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på alder¹ og gennemsnitlig overførselsgrad i perioden op til aktiveringens afslutning². Estimeret ved fixed effect analyser.

analyse:

	Under 25 år			25 år og derover		
	Gennemsnitlig overførselsgrad i perioden op til aktiveringsforløbet					
	0-250	250-750	750-1000	0-250	250-750	750-1000
<i>Aktiveringstype:</i>						
Jobtræning – privat	7,9 ***	-15,5 ***	-41,6 ***	15,2 ***	-15,4 ***	-38,6 ***
Jobtræning – offentlig	1,6	-7,6 ***	-33,3 ***	20,4 ***	-1,5 ***	-13,5 ***
Etableringsydelse	-	-10,2 ***	-33,5 ***	14,2 ***	-13,9 ***	-39,0 ***
Individuel jobtræning – privat	-	34,6	8,0	70,5 ***	3,3	-15,1 ***
Individuel jobtræning – offentlig	-	-24,3 *	-	-	-2,1	-8,9 ***
Ordinær uddannelse	9,3 ***	-1,9 **	-37,2 ***	20,5 ***	0,3	-19,1 ***
Særligt tilrettelagt uddannelse	7,8 *	-17,5 ***	-17,3 *	20,1 ***	0,7	-17,5 ***
Puljejob	-	-3,8	-21,9 *	39,1 ***	-1,4 *	-22,6 ***
Ikke kategoriseret aktivering	-8,4	-9,5	-	12,3 **	-9,6 ***	-20,5 ***
<i>Øvrige variable:</i>						
Er i aktivering i kvartalet	71,9 ***	46,8 ***	22,9 ***	70,7 ***	38,6 ***	17,8 ***
Overførselsgrad i befolkningen	1,9 ***	5,4 ***	3,6 ***	2,4 ***	7,3 ***	4,7 ***
R ²	0,38	0,26	0,35	0,36	0,25	0,25
Antal observationer	6.388	24.988	3.028	29.384	306.932	188.096

Anm.: Se tabel A.1.

1 Se tabel A.1.

2 Gennemsnitlig overførselsgrad i kvartalerne, der ligger forud for det kvartal, hvor personens første aktiveringsforløb påbegyndes.

Tabel A.5.

Effekter af deltagelse i forskellige aktiveringstyper, opdelt på alder¹, køn og forsikringskategori².
Estimeret ved fixed effect analyser.

	Under 25 år			
	Mænd		Kvinder	
	Kontanthjælps- modtagere	Dagpenge- berettigede	Kontanthjælps- modtagere	Dagpenge- berettigede
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-10,4 ***	-18,2 ***	-9,2 ***	-8,4 ***
Jobtræning – offentlig	-8,2 **	-12,9 ***	-5,2 **	-9,2 ***
Igangsætningsydelse	-22,0 ***	-	-73,8 ***	-
Etableringsydelse	-	-22,5 ***	-	12,4 *
Individuel jobtræning – privat	-5,6 **	20,0	-0,4	-
Individuel jobtræning – offentlig	-6,3 ***	-23,5 *	-3,8 ***	-
Beskæftigelsesprojekt	-2,2 ***	-	-4,0 ***	-
Produktionsskole	-7,9 ***	-	-4,1 ***	-
Daghøjskole	-1,7	-	4,2 ***	-
AMU-center	-7,7 **	-	-1,9	-
Anden uddannelse	-3,6 ***	-	-3,4 ***	-
Ordinær uddannelse	-	-2,4 **	-	-2,1 **
Særligt tilrettelagt uddannelse	-	-8,6 *	-	-12,1 ***
Puljejob	-	5,5	-	-6,9
Ikke kategoriseret aktivering	-12,0 ***	-15,0 **	-10,0 ***	32,3
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	48,7 ***	49,3 ***	46,1 ***	47,5 ***
Overførselsgrad i befolkningen	0,5 ***	4,1 ***	0,8 ***	4,6 ***
R ²	0,22	0,28	0,21	0,24
Antal observationer	49.636	16.020	59.744	18.384

(fortsættes)

Tabel A.5.
Fortsat.

	25 år og derover			
	Mænd		Kvinder	
	Kontanthjælps- modtagere	Dagpenge- berettigede	Kontanthjælps- modtagere	Dagpenge- berettigede
<i>Aktiveringstype:</i>				
Jobtræning – privat	-18,7 ***	-22,9 ***	-23,5 ***	-17,1 ***
Jobtræning – offentlig	-7,9 ***	-6,5 ***	-13,9 ***	-6,7 ***
Igangsætningsydelse	-36,9 ***	-	-32,5 ***	-
Etableringsydelse	-	-25,2 ***	-	-20,3 ***
Individuel jobtræning – privat	-10,5 ***	-3,8	-12,3 ***	-4,5
Individuel jobtræning – offentlig	-7,5 ***	-8,8 ***	-6,6 ***	0,4
Beskæftigelsesprojekt	-2,9 ***	-	-4,0 ***	-
Produktionsskole	-8,9 ***	-	-4,2 *	-
Daghøjskole	-2,3 *	-	4,9 ***	-
AMU-center	-7,5 ***	-	-10,8 ***	-
Anden uddannelse	-2,8 ***	-	-1,0	-
Ordinær uddannelse	-	-6,9 ***	-	-2,7 ***
Særligt tilrettelagt uddannelse	-	-6,2 ***	-	-1,3 *
Puljejob	-	-12,0 ***	-	-10,3 ***
Ikke kategoriseret aktivering	-11,5 ***	-11,0 ***	-10,8 ***	-13,4 ***
<i>Øvrige variable:</i>				
Er i aktivering i kvartalet	25,6 ***	31,6 ***	20,4 ***	31,1 ***
Overførselsgrad i befolkningen	1,3 ***	5,7 ***	2,1 ***	6,2 ***
R ²	0,12	0,25	0,10	0,21
Antal observationer	127.796	218.656	98.484	305.756

Anm.: Se tabel A.1.

1 Se tabel A.1.

2 Kontanthjælpsmodtagere er personer, der har deltaget i kommunal aktivering. Dagpengeberettigede er personer, som har deltaget i AF-aktivering. Personer, der har deltaget i begge typer af aktivering kan således i princippet indgå både i gruppen af kontanthjælpsmodtagere og gruppen af dagpengeberettigede. Der er dog tale om et meget begrænset antal personer, der indgår i begge grupper.

Litteratur

Arbejdsministeriet (1999)

Arbejdsmarkedsreformerne – ét statusbillede. København.

Arbejdsministeriet (2000)

Effekter af aktiveringsindsatsen. København.

Bach, H. B., Larsen, J. A. & Rosdahl, A. (1998)

Langtidsledige i tre kommuner – Hovedresultater fra en spørgeskemaundersøgelse og kvalitative interview blandt forsikrede langtidsledige og langvarige kontanthjælpsmodtagere. Socialforskningsinstituttet, 98:9. København.

Danmarks Statistik (1997)

Statistiske Efterretninger – Befolkning og valg, 1997:16.

Filges, T. (2000)

De langvarige kontanthjælpsmodtagere. Arbejdspapir. Socialforskningsinstituttet. København.

Harsløf, I. & Graversen, B. K. (2000)

Kommunernes aktiverings- og revalideringsindsats. Arbejdspapir. Socialforskningsinstituttet. København.

Heckman, J. J. & Robb, R. (1985)

Alternative methods for evaluating the impact of interventions, i J. J. Heckman & B. Singer (eds.) *Longitudinal analysis of labor market data*. Cambridge University Press. Cambridge.

Ingerslev, O. (1992)

Resultater af Herning Kommunes beskæftigelsesindsats. AKF Forlaget. København.

Ingerslev, O. (1995)

Aktivering og offentlig forsørgelse 1984-91. AKF Forlaget. København.

Jensen, P., Pedersen, P. J., Smith, N. & Westergård-Nielsen, N. (1993)

The effects of labour market training on wages and unemployment: Some Danish results, i H. Bunzel, P. Jensen & N. Westergård-Nielsen (eds.): *Panel Data and Labour Market Dynamics*. Elsevier Science Publishers B.V. Amsterdam.

Jensen, P., Nielsen M. S. & Rosholm, M. (1999)

The Effects of Benefits, Incentives, and Sanctions on Youth Unemployment, CLS working paper 99:05, University of Aarhus, Aarhus School of Business and The Danish National Institute of Social Research.

Langager, K. (1997)

Indsatsen over for de forsikrede ledige – Evaluering af arbejdsmarkedsreformen 1. Socialforskningsinstituttet, 97:20. København.

Olsen, L., Madsen, J. N., Rasmussen, B. & Larsen, M. (2000)

Indsatsen under EU's beskæftigelsesprogrammer – afsluttende evaluering af MÅL 3 og EMPLOYMENT. Socialforskningsinstituttet, 00:6. København.

Pedersen, L. (1991)

Invandrere og deres efterkommere i Danmark. Statistiske Undersøgelser nr. 43. Danmarks Statistik. København.

Weise, H. & Brogaard, S. (1997)

Aktivering af kontanthjælpsmodtagere – En evaluering af Lov om kommunal aktivering. Socialforskningsinstituttet, 97:21. København.

Udgivelser i Forskningsgruppen for
Arbejdsmarkedspolitik siden 01.01.2000

Arbejdspapirer

Madsen, Jeanette Nygård: *Integrering af indvandrere på arbejdsmarkedet.* København, Socialforskningsinstituttet, marts 2000.

Madsen, Jeanette Nygård: *Mål 3 - Slutevaluering.* København, Socialforskningsinstituttet, marts 2000.

Olsen, Laura: *Employment- Slutevaluering.* København, Socialforskningsinstituttet, marts 2000.

Filges, Trine : *De langvarige kontanthjælpsmodtagere.* København, Socialforskningsinstituttet, marts 2000.

Harsløf, Ivan: *Kvalitativ interviewundersøgelse blandt personer på revalidering.* København, Socialforskningsinstituttet, maj 2000.

Sørensen, Morten Roed: *Efteruddannelse - hvem giver og hvem får?* København, Socialforskningsinstituttet, maj 2000.

Sørensen, Morten Roed: *Efteruddannelse, lønninger og human kapital-teorien.* København, Socialforskningsinstituttet, august 2000.

Deding, Mette: *Lønforskelle mellem kvinder og mænd i Danmark - dokumentation til SFI-rapport 00:4.* København, Socialforskningsinstituttet, november 2000.

Harsløf, I. & Graversen, B.K.: *Kommunernes aktiverings og revalideringsindsats. Spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner.* København, Socialforskningsinstituttet, december 2000.

Working papers

5:2000 **Poulsen, Hans Uldall:** Differences between Unemployment Insurance Benefit Claimants and Social Assistance Benefit claimants in the Nordic Countries.

9:2000 **Sørensen, Morten Roed:** Training, Wages and the Human Capital Theory.

Rapporter

00:3 **Pedersen, L. (red.):** Danske arbejdspladser 200 s.

ISBN 87-7487-633-3. Kr. 130,00.

00:4 **Pedersen, L. & Deding, M.:** Lønforskelle mellem kvinder og mænd i Danmark.
ISBN 87-7487-636-8. Kr. 85,00.

00:6 **Olsen,L., Nygaard Madsen,J., Rasmussen,B., Larsen,M.:** Indsatsen under
EU's beskæftigelsesprogrammer - afsluttende evaluering af Mål 3 og Employ-
ment 1994 - 1999. 180 s. ISBN 87-7487-638-4. Kr. 135,00.